

На Магілёўшчыне і Віцебшчыне — да мінус 25

У выхадныя дні ў Беларусі чакаецца рэзкае пахладанне, паведамля галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідрометэацэнтру Вольга Фядотава.

Сёння рэспубліка будзе знаходзіцца пад уплывам вобласці паніжанага ціску і халоднага атмасфернага фронту. У многіх раёнах пройдзе невялікі снег, месцамі на дарогах галалёд. Тэмпература паветра на працягу сутак складзе 1—8 градусаў марозу, па поўначы да мінус 13 градусаў.

У нядзелю Беларусь акажацца пад уладай халоднага арктычнага паветра, рэзка пахладае. Будзе пераважна без ападкаў, толькі ў начныя гадзіны на поўдні магчымы невялікі снег. На асобных участках дарог — галалёд. Тэмпература паветра ноччу складзе мінус 7—14 градусаў, па паўночным усходзе — да 15—20 градусаў марозу, а ў Віцебскай і Магілёўскай абласцях пры праясненнях яна можа панізіцца да 25 градусаў. Днём будзе 5—12 градусаў ніжэй за нуль, на паўночным усходзе — да 15—18 градусаў марозу.

БЕЛТА.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Родная газета на роднай мове

31 СТУДЗЕНЯ 2009 г.
СУБОТА
№ 18
(26376)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 Г.

БЕЛАРУСЬ І РАСІЯ ПАПІСАЛІ ПЛАН СУМЕСНЫХ АНТЫКРЫЗІСНЫХ МЕРАЎ

Беларусь і Расія падпісалі сумесны План дзеянняў урадаў дзвюх краін па мінімізацыі наступстваў сусветнага фінансавога крызісу, паліяпшэнні параметраў плацэжнага балансу, удасканаленні ўмоў вывядзення прадпрыемстваў з дзейнасці і ўзаемнага гандлю. Аб гэтым паведаміў журналістам прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі ў Маскве пасяджэння Савета Міністраў Саюзнай дзяржавы.

Беларусь і Расія поўня рашучасці да 2010 года перанесці кантроль з беларуска-расійскай граці на знешнюю граніцу Саюзнай дзяржавы.

Сяргей Сідорскі паведаміў, што бакі падпісалі План мерапрыемстваў на спрашчэнні перанясення тавараў і транспартных сродкаў на тэрыторыі Саюзнай дзяржавы. Гэты дакумент прадугледжвае пэрапны перанос усёй кантролю — мтнага, транспартнага і фітасанітарнага на знешнюю граніцу Саюзнай дзяржавы.

Сусветны фінансавы крызіс па-

трабуе ад Беларусі і Расіі неадкладнага рэагавання, прыняцця канкрэтных антыкрызісных мераў, накіраваных на мінімізацыю яго уплыву.

Сяргей Сідорскі адзначыў, што восенню 2008 года адкрытыя эканомікі Беларусі і Расіі непасрэдна адчувалі на сабе уплыў сусветнага фінансавога, а затым эканамічнага крызісу, і не скарэкт, што гэты крызіс набірае абароты.

Для захавання існуючых тэмпаў эканамічнага ўзаемадзеяння Беларусі і Расіі распараданы сумесны План дзеянняў па мінімізацыі наступстваў сусветнага фінансавога крызісу, паліяпшэнні параметраў плацэжнага балансу, удасканаленні ўмоў і вывядзення прадпрыемстваў з дзейнасці і ўзаемнага гандлю. Прэм'ер-міністр Беларусі выказаў упэўненасць, што сумесныя меры забяспечыць нармальныя ўмовы для работы рэальнага сектара эканомікі дзвюх краін.

Расія паскорыць выдату Беларусі другога траншу крэдыту ў памеры \$1 млрд. Аб гэтым заявіў журналістам прэм'ер-міністр Расіі Уладзімір Пуцін на выніках

праведзенага ў Маскве пасяджэння Савета Міністраў Саюзнай дзяржавы.

Ён адзначыў, што на пасяджэнні вялікая ўвага была ўдзелена пытанням валютна-фінансавога рэгулявання. Паводле яго слоў, тавараабарот Беларусі і Расіі на 55—60 працэнтаў забяспечваецца расійскімі рублямі, прычым экспарт з Беларусі ў Расію — на 95 працэнтаў, з Расіі ў Беларусь — на 40 працэнтаў.

«Мы абмяркоўвалі таксама магчымасць надання расійскаму рублю якасці адзінай рэгіянальнай валюты», — дадаў Уладзімір Пуцін.

БЕЛТА.

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «АСБ Беларусбанк» інфармуіруе, што со 2 февраля 2009 года

СНИЖЕНИЕ ПРОЦЕНТНЫЕ СТАВКИ

по вновь заключаемым с физическими лицами кредитным договорам в белорусских рублях на строительство (реконструкцию) или приобретение жилья для граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий.

Процентная ставка по кредитам, предоставляемым гражданам, нуждающимся в улучшении жилищных условий, на строительство (реконструкцию) или приобретение жилья установлена

В РАЗМЕРЕ 17 % ГОДОВЫХ.

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 28.08.2008 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

Падаў дэкларацыю на 2,7 млрд рублёў...

З пачатку кампаніі па дэкларацыі скупкінага гадваго даходу ў падатковае органы Мінска пададзена на кару 4 тысяч дэкларацый. Гэта на 3 тысячы менш у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года, паведаміў на прэс-канферэнцыі намеснік начальніка інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах на Мінску Аляксандр Субота. Летась дэкларацыі аб скупкіным гадвым даходзе падалі 55 тысяч мінчан, што на 33 тысячы менш, чым у 2007-м. У сярэднім у 2008

годзе адін інспектар прыняў 548 дэкларацый, а ў 2007-м — 838. Найбольшы скупкіны гадвы даход у 2007 годзе быў у жыхара Кастрычніцкага раёна — у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года, паведаміў на прэс-канферэнцыі намеснік начальніка інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах на Мінску Аляксандр Субота. Летась дэкларацыі аб скупкіным гадвым даходзе падалі 55 тысяч мінчан, што на 33 тысячы менш, чым у 2007-м. У сярэднім у 2008

«Мінск-Навіны».

ПТУШЫНЫ КААПЕРАТЫЎ

Сваю першую шпакуюню жыхар вёскі Папалёва Пружанскага раёна Аляксандр ШЧУРКО змайстраваў яшчэ ў дзяцінстве. Ці мо ён тады ведаў, што пройдзе час, і шпакуюню стануць заняткам для душы? Ён рабіў птушыныя домікі для лясніцтва, але не забываў і пра ўласны двор — на грушы перад ганкам з цягам часу «ўзавёў» шпакуюню кааператыву. «Няводзім дамоў увесну не пусціце», — кажа папалёўскі арнітолаг і скарэктвае думку

на то, што клопат людзей ніколі птушкам лішнім не будзе.

На самым версе «мікрараёна» няцяжка пазнаць скрыню ад тэлевізара, у якой дзве шпакіныя кватэры. Нават рэч з бытавых адходаў можа паслужыць прыродзе, выкідаючы добрую усмешку ў шпакіныя. Не пусціце хаткі і ў халодны час года — вераб'іная сям'я хаваецца ў іх перакачаць моцныя зімовыя маразы.

Фота: А. ПІСЦІКА

На «Бабруйскаграмашы» прымаюць замежныя дэлегацыі

Дэлегацыя Татарстана, якая днём наведвала бабруйскае прадпрыемства, дамовілася аб павелічэнні паставак тэхнікі для механізацыі вытворчых працэсаў у сельскай гаспадарцы.

Акцыянернае таварыства «Татнафта» ажыццяўляе сумесны з ААТ «Бабруйскаграмаш» праект па арганізацыі ў Татарстане сумесных вытворчых угоддзяў. Падобныя праекты рэалізуюцца ў Расіі, Азербайджане, Узбекістане і Казахстане.

Сёлёты пакет замов на бабруйскае сельгастэхніку сфармаваны поўнасцю. Больш за палову прадукцыі прадпрыемства адраўляюць на экспарт. Замежных партнёраў бабруйчан прыцягваюць судадносныя цаны і якасці. Летась прадпрыемства павялічыла экспарт у 1,5 раза. У замежжа прададзена прадукцыі амаль на 37,4 млн долараў.

Шмат тэхнікі «Бабруйскаграмаша» рэалізуюцца ў розных рэгіёнах Расіі, ва Украіне і Казахстане. Ідуць паставкі ў далёкае замежжа: Сербію, Харватыю, Чэхію, Фінляндыю, Венесуэлу, Зімбабвэ і іншыя краіны.

— Мы, вядома ж, таксама адчуваем негатывныя правы крызісу ў нашай працы, але робім усё магчымае, каб іх нівеліраваць, — ска-

завод «Бабруйскаграмаш» адзначае сваю гісторыю ад 1974 года, і спачатку ён вырабляў толькі машыны для ўнясення ўгнаенняў. Сёння гэта прадпрыемства — адзін з самых буйных вытворцаў сельскагаспадарчай тэхнікі ў Беларусі, які робіць больш за 40 найменшых машын для сельскай гаспадаркі, у тым ліку для корманарыхтоўкі і ўборкі лёну.

Урозровень вытворчасці за студзень на «Бабруйскаграмашы» складзе 113 % да леташняга. Экс-

парт — 110 %. Добры студзенскі «разгон» на прадпрыемстве мяркуюць захаваць да канца года.

Ніхкіх скарачэнняў, запэўнівае кіраўніцтва, не плануецца. Цяпер на «Бабруйскаграмашы» (разам з філіяламі — сельскай гаспадаркай) працуюць 2,5 тысячы чалавек. Сярэдні заробак за мінулы год перавысіў мільён рублёў, у снежні 2008 года ён склаў 1 мільён 145 тысяч рублёў.

Сёння ў Магілёўскай вобласці пра «Бабруйскаграмаш» кажуць як пра ўзор выжывання за крызісным часам. Пакуль многія скардзяцца на негатывныя правы, на гэтым прадпрыемстве напружана працуюць і вядуць перамовы з замежнікамі пра паставкі прадукцыі.

— У нас наперадзіце шмат працы, — сказаў намеснік генеральнага дырэктара Аляксандр Ерамеў. — У свеце ўжо знойдзены агульны рэцэпт выжывання ў крызіс: гэта пачынаюць выдаткаваць на вытворчасці. І па гэтым шляху нам таксама трэба ісці.

Ілона ІВАНОВА.

«Савушкін прадукт»: пашырэнне рынкаў збыту

Адкрытае акцыянернае таварыства «Савушкін прадукт» з Брэста ў асаблівым знаёмстве не мае патрэбы. Прадукцыя з аднаіменным брэндам спажывецкі вядома, а сёлета яна заваявала залаты медаль у намінацыі «Сацыяльна адказны брэнд». «Усё гэта за кошт якасці, — падкрэслівае генеральны дырэктар прадпрыемства Аляксандр Саўчык, — і менавіта якасцю мы збіраемся трымаць рынак і далей пашырэнне яго».

Па выніках года доля экспарту ў агульным аб'ёме вытворчасці ААТ склала 44 працэнта. Географія паставак тавараў пад маркай «Савушкін прадукт» даволі шырока: Расійская Федэрацыя, Украіна, Арменія, Азербайджан, Малдова, Казахстан. Пакуль што няма падаткаў скарачаць продаж за мяжу, прадпрыемства прываблівае новых пакупнікоў з іншых краін.

Сыварынную зону кампаніі складаюць 64 гаспадаркі вобласці. І з раз 80 працэнтаў малака, што паступае ў перапрацоўку, адпавядае вышэйшаму гатунку і гатунку «экстра». На фермах паўсюль укараняюцца сучасныя аграрныя метады безпрывізнага ўтрымання жывёлы, камп'ютарныя тэхналогіі доікі. Малако праходзіць тэст на якасць, ахаладжваецца і дастаўляецца на прадпрыемства. ААТ дапамагае ў пераснашчэнні, мадэрнізацыі фермаў, бо цяпер кожны патэнцыяльны замежны пакупнік найперш ідзе не ў цэх перапрацоўкі, а ў «цэх» сыравіны — на ферму, і правярае там адпаведнасць самым высокім крытэрыям тэхналогіі і санітарыі.

— Пра памыненне аб'ёмаў вытворчасці гаворка таксама не ідзе, — падкрэслівае намеснік генеральнага дырэктара кампаніі па сувязях з грамадскасцю Алена Бабкіна. — Стаўка робіцца на асабнае найноўшых тэхналогіяў, а гэта значыць на далейшае тэхнічнае пераснашчэнне вытворчасці. За апошнія гады на гэта было затрачана каля ста мільярдаў рублёў. Сёлета работа будзе працягнута.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

(Працяг тэмы на 2-й стар.)

Зянон Ломач раскрывае Дзяржкаммаёмасці за хібы ва ўліку дзяржупласнасці

У Дзяржаўным камітэце па маёмасці адсутнічае належны кантроль за рацыянальнасцю і эфектыўнасцю выкарыстаннем дзяржаўнай маёмасці. Аб гэтым заявіў старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю Беларусі Зянон Ломач на пасяджэнні падагледжваючай калегіі Дзяржкаммаёмасці. Кіраўнік КДК раскрывае работу ведамства ў частцы ўліку дзяржаўнай маёмасці. «Няма канкрэтнага аналізу, дзе і ў чым мы не дарацуюбаем. У справаздачы зробленага за год гукаць агульныя словы, — сказаў Зянон Ломач. — Не ўсе асноўныя фонды пастаўлены на ўлік». Самая вялікая колькасць парашэнняў, якія выніваюць Камітэтам дзяржкантролю, звязана з зямлямі. «Зямля — гэта маёмасць, і мы павінны яе эфектыўна выкарыстоўваць», — падкрэсліў Зянон Ломач. Паводле яго слоў, КДК мае намер правярць работу Дзяржкаммаёмасці па ўліку дзяржаўнай маёмасці. Старшыня КДК таксама запатрабаваў навестці парадак у сферы адчынення маёмасці ў аранду, а таксама выясніць, дзе і чаму здаюцца плошчы ў субаренду, хоць гэта забаронена.

БЕЛТА.

Арэндная плата для прадпрыемальнікаў павінна знізіцца ва ўсіх рэгіёнах

Распараджэнні аб зніжэнні павышаючых каэфіцыентаў да базавых ставак арэнднай платы павінны быць прыняты да 1 лютага ўсімі мясцовымі органамі ўлады. Аб гэтым паведаміў 29 студзеня на прэс-канферэнцыі намеснік дырэктара дэпартамента па прадпрыемальніцтве Мінэканомі Беларусі Яўген Сямёнаў, перадае карэспандэнт БЕЛТА. Ён нагадаў, што мэр Мінска 26 студзеня падпісаў распараджэнне аб зніжэнні з 1 студзеня 2009 года на 20 працэнтаў павышаючых каэфіцыентаў да базавых ставак арэнднай платы на рынках і ў гандлёвых цэнтрах прыватнай формы ўласнасці. «Астанія мясцовыя органы ўлады павінны зрабіць такія распараджэнні да 1 лютага гэтага года, каб да 1 лютага сітуацыя была прыведзена ў патрэбны стан».

Прамая лінія ЗЯМЕЛЬНАЕ ПЫТАННЕ ПАТРАБУЕ ЗРАЗУМЕЛАСЦІ І ДАКЛАДНАСЦІ

З пачатку года ўступіла ў сілу новая рэдакцыя Зямельнага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

12 лютага, у чацвер, з 11.00 да 12.00 у рэдакцыі газеты на ўсе магчымыя пытанні зямельнай тэматыкі і рэгістрацыі нерухомай маёмасці чытачам выдана адкажа старшыня Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Рэспублікі Беларусь Георгій Іванавіч КУЗНЦОЎ.

Тэлефоны «прамой лініі» В (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэднія пытанні прымаюцца па тэлефоне 8 (017) 287 17 51 або на адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а на «прамую лінію».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 31.01.2009 г. (для бн разлікаў)	Курсы замежных валют для безвалютных разлікаў	Агенства ўладання грамадзянства
1 долар ЗША 2 752,00	1 еўра 3 547,88	ААТ «Авенітва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047
1 латвійскі лат 3 065,34	1 літоўскі літ 1 025,47	Ліцэнзія Мінскаўлі № 02140/0172008
1 чэшская крона 127,01	1 польскі злоты 797,87	№ 02140/0172008
1 расійскі рубель 77,71	1 украінскі грыўня 354,07	выд. 02.02.2009 ад 02.05.2009

Далідовіч зноў на п'едэстале Беларускі лыжнік Сяргей Далідовіч на этапе Кубка свету па лыжных гонках у расійскім Дэвіна ў гонцы на 15 км вольным стылем заваяваў бронзу, і секунду прыраўняў лідару і на 0,2 секунды апрадзюжы спартсмена, які заняў чацвёртае месца.

Ігар ГРЫШЫН.

РОЗГАЛАС

ПАД ПАДАЗРЭННЕМ БЫЛЫ КІРАЎНІКІ «БРАСЛАЎСКІХ АЗЁРАЎ»

Пракуратор Віцебскай вобласці ўбавдана крмінальнай справа па арт. 424 ч.3 КК Беларусі — злоўжыванне службовымі паўнамоцтвамі і нанесенне ўрон у асабліва буйным памерам — у адносінах да буйных кіраўнікоў Нацыянальнага парка «Браслаўскія азёры».

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» намеснік пракурора Віцебскай вобласці Аляксандр Сідаровіч, падазраюцца яны ў тым, што ў перыяд са жніўня 2006 па снежань 2007 года зацвердзілі дакументы на пералічэнне грошай за нявыкананыя работы па будаўніцтве аб'екта. Напачатку грашовыя сродкі былі пералічаны прадпрыемству, што абавязана было пабудаваць аб'ект, а затым пераведзеныя субпадрадчыку. Урон, нанесены ў выніку падобнай дзейнасці, ацэньваецца ў 675 мільянаў рублёў.

Ігар ГРЫШЫН.

СОТНІ МІЛЬЁНАЎ — У «ТРУБУ»

Незаконнае расходванне дырэкцыяў па будаўніцтве Мінскага метрапалітэна 707 мільянаў рублёў выявіў на выніках праверкі Камітэт дзяржкантролю Беларусі.

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» ў прэс-службе Камітэта дзяржкантролю, у прыватнасці 502 мільянаў рублёў з гэтай сумы былі апланы генадрадчыку на замену эскалатараў па завяршэнні генеральным прэвентарыўчыкам (КУП «Мінскметрабуда») каштарыс-ным кошы гэтых работ. Астанія сума прыпісана на будаўнічыя работы, якія не былі выкананы генадрадчыкам.

Акрамя таго, КДК выяўлена і незвычайнае расходванне бюджэтных сродкаў на 10 мільярдаў рублёў. Так, больш як 7 мільярдаў рублёў патрачана на набывццц чатырох эскалатараў ва ўкраінскага вытворцы, хоць прадставініц фінскай і амерыканскай фірмы два гады таму прапаноўвалі іх па цане ў 4 разы меншай, чым закупленае абсталяванне.

Таксама істотныя грошы — 470 мільянаў рублёў — былі пераплачаны пасраддзячкі структуры за 8 шлагбаумаў, кошт якіх у 5 разоў вышэйшы за кошт аналагічнай прадукцыі, якую мелі магчымасць выпусціць беларускія вытворцы.

Ігар ГРЫШЫН.

У Бялінічах на пажары загінула 2-гадовае дзіця

29 студзеня ўдзень загарэўся прыватны дом на вуліцы Купалы ў раённым цэнтры Бялінічы. У гэтым доме жылі кватэранты: маладая жанчына, яе сужыцель і трое дзяцей.

Старэйшая дзеці былі ў дзіцячым садку, калі 22-гадовая гаспадыня запаліла печ і, пакінушы малодшага сына ў хаце, пайшла па харчы да маці сужыцеля.

Праз паўгадзіны суседзі заўважылі дым і выклікалі выратавальніцаў. Пажар хутка ліквідавалі, але хлопчыка, якому было роўна 2 гады і 2 месяцы, выратаваць не ўдалося. Папярэдняя прычына пажару — парушэнне правілаў эксплуатацыі пнягона ацяплення.

Алена КАЗЛОВА.

ПРЫКАПІЛА 27 800 ЕЎРА І 14 500 \$

Істотныя страты панёс 36-гадовы мінчанін пасля таго, як у яго кватэры пабывала жанчына: невядомая пакінула жыллё, прыхалішы грошы гаспадару.

Паводле звестак аддзялення інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС, па дапамогу да мільчы пацярпелы звярнуўся ў гэты чацвер. Разам з тым «гаспаляла», паводле слоў заяўніка, невядомая ў яго кватэры на вуліцы Слабадскай яшчэ на пачатку студзеня.

Падазронай тады хапіла ўсяго каля трох гадзін, каб зарыентавацца на «мясцовасці» і завалодаць чужым багаццем: пасля яе візту знікла 27 тысяч 800 еўра і 14 тысяч 500 долараў ЗША. Праваахоўнікі займаюцца пошукам зладзюжкі.

Ігар ГРЫШЫН.

VIA DOLOROSA

ВІА ДОЛОРОСА — так з веку ў век завецца шлях па бруку вуліцы старога Іерусаліма. Так завецца шлях смутку, па якім калісьці прайшоў Збавіцель да месца свайго раскрыжавання. Кажуць, што гэты шлях захаваўся ў Святым Горадзе сваім агульным кірункам, бо шматразова разбураўні Іерусаліма пакрываў руінамі сляды ног Ісуса Хрыста. Але святы сэнс гэтага шляху для хрысціян не памяншыўся. Сёння, як і раней, праваслаўныя паломнікі праходзяць па ВІА ДОЛОРОСА ў засяроджанай маўкліваці і смутку...

Пачынаецца шлях ад месца, дзе Збавіцель быў асуджаны Пілатам у Прэторыі. Потым паломнікі бачаць месца, дзе на асуджанага быў ускладзены цяжкі Крыж. Непадалёку трапляюць у музей біблейскай археалогіі, дзе на плітах маставой захаваліся прадрэпацы вострымі лезамі «квадратнікі» для старажытнай азартнай гульні. У такую ж гульні рымскія салдаты калісьці разыгралі адзенне асуджанага Збавіцеля. Наступныя памятныя месцы на шляху смутку звязаны з сустрэчай Ісуса са сваёй маці, з Сымонам, які дапамог несці цяжкі крыж Ісуса, і зноў такі з каменем. Гэты камень застаецца вільготным у любы час года. Замураваны на сцяне, ён шмат стагоддзям захаваў на сабе паглыбленне — кажуць менавіта тут абапёрся далонню Збавіцель. Не злічоныя мільёны паломнікаў дзярканнем сваіх далоняў да бляску адпаліравалі камень.

Абазначана на шляху смутку і тое месца, дзе святая Вераніка абверла хусяцінкай, зможанай у халоднай вадзе, скрываўлены твар Ісуса. Гэта хусяцінка захаваля на сабе абрысы Богачалавека, вядомыя сёння як выява Спаса Нерукотворнага...

...праз прыпынкі, дзе маўклівы камень выразае для людзей распавядае пра пачатак нашай эры, мы даходзім да месца катавання — Галгофы.

Шлях смутку завершаны? Спытайся пра гэта ў каменя.

Яўген ПЯСЕЦКІ (фота аўтара.) Мінск — Іерусалім.

Гэтыя фотаздымкі запрашаюць вас у кароткае падарожжа па шляху смутку. На вас глядзяць стараыя вуліцы Святога горада і захаваныя з далёкіх часоў каменныя пліты, па якіх, магчыма, хадзілі сучаснікі Збавіцеля ці нават Ён сам. Раскалатая каменная калона храма нагадвае пра той выпадак, калі Цудадзейны агонь прарваўся праз тоўчыну да верхняй. Здымак, зроблены каля старажытных прыступак, адлюстроўвае заўсёды момант — разважаны пра далёкую мінутыню займаюць людзей ва ўсе часы.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ТУРЭЦКІ ПРЭМ'ЕР ПАСЛЯ СВАРКІ З ПРЭЗІДЭТАМ ІЗРАІЛЯ СТАЎ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ ГЕРОЕМ

Прэм'ер-міністра Турцыі Рэджэпа Тайіпа Эрдагана, які пакінуў эканамічны форум у Давосе з-за канфлікту з прэзідэнтам Ізраіля Шымонам Персам, у аэрапорце Стамбула турэцкія грамадзяне сустракалі як героя.

Напярэдняй турэцкі прэм'ер дэманстравіўна пакінуў давоскую канферэнцыю па падзеях у сектары Газа пасля таго, як яму не далі прафрантаваць выступленне Перса з нагоды аперацыі «Літы свінец». Ізраільскі прэзідэнт гаварыў 25 хвілін, а Эрдаган вядучы пералпыніў на паўголове, не даўшы яму выказаць сваё стаўленне да падзей у Газе. Турэцкі прэм'ер пачаў вельмі эмацыйна внаваць Ізраіль у забойствах палесцінцаў. Нагадаем, за тры тыдні ваеннага канфлікту загінулі больш за 1300 жыхароў сектара Газа.

Некалькі тысяч турак выйшлі на вуліцы Стамбула з палесцінскімі сцягамі, каб выказаць салідарнасць з чынкам Эрдагана.

ЛІТВА ПАПРАЦЬ ДЗЯРЖБЮДЖЭТ ЗА КОШТ РАСІЙСКІХ ЗЛАЧЫННЫХ ГРУПОВАК?

У Літве плануець канфіскаваць і накіраваць у дзяржаўны бюджэт буйны грашовыя сродкі, якія прыналежаць расійскім злачынным групам.

Гаворка ідзе пра 16 мільянаў долараў і 1 мільён еўра, змешчаных на рахунках у літоўскіх банках, паведамляе літоўская газета Lietuvos žinios. «У літоўскай Кайнаўска акрутовай падатковай інспекцыі звернецца ў суд з просьбай прызнаць безгаспадарнымі і канфіскаваць на карысць дзяржбюджэту Літвы 3,75 мільянаў долараў, якія спрабавалі «адмыць» праз літоўскі банк», — гаворыцца ў публікацыі. Затым, паводле інфармацый газеты, будуць зроблены аналагічныя крокі, мэтай якіх будзе канфіскацыя змешчаных на іншых рахунках сродкаў — усяго 16 мільянаў долараў і 1 мільён еўра. 30 жніўня Цэнтральны банк РФ папярэдзіў аўстрыйцаў, што пералічаныя мільёны могуць мець дачыненне да адмыцтва грашовых сродкаў або нават быць звязанымі з тэрарызмам. Праз некалькі гадзін пасля пераліку гэтых грошаў на рахунок у літоўскі Юнібанк аўстрыйскі банк папярэдзіў вярнуць сродкі назад. Але літоўскі банк грошы не вярнуў, а заблакаваў іх і інфармаваў пра гэты Службу расследавання фінансавых злачынстваў, Супрацоўніцтва СРФЗ, які гаворыцца ў публікацыі, на гэтым пытанні супрацоўнічаюць з калегамі з Расіі, Аўстрыі, Беларусі, Казахстанна, Украіны і Ізраіля.

ФРАНЦЫЯ: САМАЯ БУЙНАЯ ЗАБАСТОўКА

Падзеяны першыя вынікі «чорнага чавярга»: агульнанацыянальнай забастоўцы, ўдзел у якой узялі больш за 2,5 млн чалавек.

«Дзень дзеньняў» праводзіцца па закліку прафсаюзаў, якія выступілі з патрабаваннем абароны паліцэйскай здольнасці заробку працаўнікоў, забеспячэння ім стабільнай зянацтва са ўмовах агульна-суветнага фінансаванага крызісу. Прафсаюзы незадаволены тым, што ўлады выдаткавалі мільярдны еўра, каб падтрымаць банкі і аўтарамісловаць, у той час як на сацыяльнай праграмы і падтрымку працоўных выдаткоўваецца мінімум сродкаў.

Буйныя маніфестацыі, у якіх прынялі ўдзел дзясяткі тысячы людзей, праішлі не толькі ў Парыжы, але і ў Марсэлі, Тулузе, Манце, Страсбургу, дзясятках іншых гарадоў краіны. У сталіцы маніфестацыя завяршылася сутыкненнямі некалькіх сотняў рэдакаляў з паліцыяй. Пацярпелых няма, ніякіх арыштаў таксама не праводзілася. У страйках актыўна ўдзельнічалі як працаўнікі дзяржаўных службаў, кампаній і прадпрыемстваў, так і прыватных, уключаючы банкі. Пералпынілі працу дзяржаўныя радыёстанцыі, змены адбыліся ў сетцы вясчэння нацыянальнага тэлеканалаў. Не выйшлі на працу ў дзяржаўныя ўстановы 26% службоўцаў. Страйкі падтрымалі каля 50% выкладчыкаў школ, актыўны ўдзел у маніфестацыях узялі выкладчыкі ВНУ. Прэзідэнт Францыі Мікаэль Сарказ прызнаў, што занепакоенасць насельніцтва ва ўмовах суветнага крызісу «з'яўляецца аб'грванатай».

Адзначым, што эксперты з трыювай кацыяцы падобных маса-вых маніфестацыі і ў іншых еўрапейскіх краінах.

УВЕКАВЕЧЫЛІ ЧАРАВІК, КІНУТЫ Ў БУША

У родным горадзе былога іракскага лідара Садама Хусейна Цік-рыце адкрыты помнік, прысвечаны гістарычнаму кіду 30-гадовага журналіста Мунтэзара аз-Зэй-даі аўтамат у прэзідэнта ЗША Джорджа Буша.

Манумент уяўляе гіганцкі чаравік, з якога расце дрэва. Агульная вышыня помніка складае каля трох метраў. На пастаментах таксама выбіты надпісы, што ўспяляе грамадзянскі «подвиг» журналіста, які на прэс-канферэнцыі ў Багдадзе падчас развітаннага наведвання Ірака прэзідэнтам Бушам шпунгуў у яго свае чаравікі 43-га памеру і экспарсіўна аблавіў яго «сабакам».

Аз-Зэйдаі быў арыштаваны адразу пасля інцидэнту і абвінавачаны ў нападзе на кіраўніка дзяржавы. У турме яго апамаў руку і рабры, ён таксама свідрчаў, што там яго катавалі. Журналіст прагражае да 15 гадоў пазбавлення волі, калі яго віна будзе даказаная.

ПЕКІНСКАЯ ЭМОЦЫІ ВАЧАМІ ФОТАКАРЭСПАНДЭНТАЎ

Нацыянальны алімпійскі камітэт сумесна з міністэрствам інфармацыі выпусціў фотальбом «Алімпійскі старты ў Пекіне». Як расказаў журналістам прэс-аташа НАК Пётр Рабунін, дзякуючы падтрымцы Міністэрства інфармацыі, ныводныя Алімпійскія гульні не застаюцца незаўважанымі. Пасля Алімпіяды ў Афінна выйшла кніга «Беларусы Алімпійска» са статыстыкай па ўсіх Алімпіядках, дзе ўдзельнічалі беларусы, і нарыхав са алімпійскай чэмпіённа. На гэты раз было вырашана аддаць перавагу фотадзімкам. У альбом увайшлі рэбаты беларускіх фотакарэспандэнтаў. Як расказаў Пётр Рабунін, былі разгледжана больш за 10 тысяч здымкаў, з якіх адараны лепшыя. У кнізе ёсць некалькі ўнікальных фотаздымкаў. Напрыклад, алімпійскага чэмпіёна Хусейна Болта, які выйграў стаметроўку ў Пекіне, толькі два фотакарэспандэнты свету сфагтрабавалі ў той момант, калі ён дэманстравіў стадыённы пацалункі сваіх краровак. Адным з аўтараў фотаздымка быў беларус Сяргей Невяжэв. У хуткім часе альбом «Алімпійскія старты ў Пекіне» з'явіцца ў продажы, яго кошт — 38 тысяч рублёў.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Па той бок прылаўка На Камароўцы патаннелі памідоры і скумбрыя, падаражэлi — свежыя шампін'ёны

Як мы ўжо раней пісалі, да цэнаў на прадукты харчавання большасць з нас заўсёды ставілася даволі ўважліва. Цяпер жа гэтая цікаўнасць набыла крыху іншую значнасць. Таму сёння мы правядзём чарговы маніторынг па асноўных харчовых прадуктах, што прадаюцца на сталічным Камароўскім рынку, і параўнаем іх з коштамі прыкладна тыднёвай даўніны.

Калі гаварыць найперш пра мясную групу тавараў тут, дык можна адзначыць, што цэны на яе за гэты час не змяніліся. Адзінае, некалькі патаннела свіная шыя: калі з тыдзень таму кілаграм гэтай мясы прадавалі па 20—23 тысячы рублёў, дык апошнімі днямі кошт склаў 18 640—23 000 рублёў. На астатнія цэны засталіся ранейшымі. Напрыклад, філе свінына каштуе 19,23—23 тысячы, кумпяк — 15,5—19 тысяч, лаптакі — 15—17 тысяч рублёў за кілаграм. Грудзіну калі смажаны можна купіць, як і раней, за 12,5—15 тысяч, свежае сала — за 6,5—11 тысяч, салёнае (грудзінку) — за 15,5—19,5 тысячы рублёў за кілаграм. Цылічкіна каштуе тую ж 14,5—28 тысячы, ялавічына — 13—26 тысяч. Куратны, які з тыдзень таму, можна прыдаць па 7140—7440 рублёў за кілаграм.

Не змяніліся і кошты на каўбасныя вырабы. Тую ж вараную каў-

Антыкрызісна эканоміка Людміла ЮЖЫК — дырэктар гандлёвага РУП «Віцебскаблсаюздрук»:

«КРЫЗІС НЕ АДЧУВАЕМ»

— Так вясны суветны фінансавы крызіс пакуль што ніяк не адб'юся на дзейнасці нашага прадпрыемства, — вельмі здзіўля такім нечаканым адказам Людміла ЮЖЫК — дырэктар гандлёвага РУП «Віцебскаблсаюздрук», што дзейнічае па прыныце гасраліку. — І растлумачыць гэта можна вельмі проста. Ніякіх валютных крэдытаў наша прадпрыемства не брала. Адпаведна рост курсу валют нас не хваляваў. Ад паставак і павышэння цэны на экспартныя тавары не вельмі залежым. 80 працэнтаў прадукцыі, што рэалізуем — беларускай вытворчасці.

Людзі ў нашых кіёсках купляюць самае неабходнае: газеты, часопісы, цыгареты, аўтаручкі і іншыя тавары, без якіх не абходзіцца. І яны даступныя па кошыце — розніцаны на сярэдне-нестатыстычнага пакупніка. Пры ўсім гэтым з'яўляюцца новыя тавары. Наўпача, мы звярнулі ўвагу на тое, што ў шапіках цяпер рэалізуецца парфумерыя, зубныя шоткі, пасты, а таксама — кава, чыпсы і многае іншае? Стараем зарабіць як можам. Ды і ўзаемна камерцыйных шапікаў, што пазачыніліся, мы прапануем усё гэта.

Наогул, прахожым вельмі зручна нешта ў нас набываць — не трэба нікуды заходзіць, адпаведна траціць час. Купіў хутка, пайшоў, паехаў далей. Пасля таго, як яшчэ летас у краіне зменшылі падатак на продаж, цэны на прадукцыю, якая рэалізоўваецца ў нашых шапіках, сталі больш прывабнымі.

— Дарчы, а колькі шапікаў зарас у Віцебскай вобласці?

— 230. Летас 26 з іх замянілі. Кожны новы каштуе больш за 30 мільянаў рублёў, выбіраюць яны яшчэ ў Мінску. Сёлета плануем паставіць такія шапікі (мінімум 10) — у Віцебску, у прыватнасці ў новым мікрараёне Блыва, і ва ўсіх іншых буйных гарадах — Полацку, Наваполацку, Оршы.

Бельмі папулярныя ў абласным цэнтры нашы фірмовыя гандлёвыя павільёны. Пакуль што іх два — на Прывацельнай плошчы і на праекце Фрунзэ — недалёка ад комплексу Летняга амфітэатра. У шапіках і павільёнах усюго працуюць па чарзе 420 чалавек. А ўсяго ў на-

шым калектыве амаль што 500 работнікаў.

— Людміла Віктарайна, верагодна, калектыв, які вы ўзначальваеце, на 99 працэнтаў — жаночы?

— З ліку ўсіх толькі 20 мужчын — у асноўным вадзіцелі, якія развозяць прадукцыю па шапіках. Вось, дарчы, ужо рыхтуемце іх павішана-ваць з мужчынскім святлом — набылі наборы добрага парфуму...

Скарачэнні няніх у сувязі з крызісам не плануецца. Наогул, у нас амаль што няма цыкуі кадрую — летас сем чалавек пайшлі на пенсію, два звольніліся. Супрацоўнікі вельмі цыняць сваю працу — прывыклі да стабільнасці. І прымі атрымліваюць, падарункі да святаў. Сярэдні заробак па прадпрыемстве болей за 750 тысяч рублёў. У лютым плануем павысіць акладчы. Прафкам актыўна займаецца арганізацыя карыснага і цікавага волнага часу. У і тэатр, на канцэрты, а таксама басейн, саўну ахвотна могуць схадзіць. Праводзім розныя спартыўныя спаборніцтвы.

— Я чуў, што на вашым прадпрыемстве плануецца нейкая рэарганізацыя. Усё-такі крызіс на гэта паўплываў?

— Хочам у Глыбокім перавесці наша структурнае падраздзяленне ў асобны будынак. Пакучы той адміністрацыя арандуе памішканне ў іншай арганізацыі. Адпаведна прыходзіцца шмат плаціць за арнду. Дзякуючы навааселю, у Глыбокім з'явіцца фактычна новы адміністрацыйны «міні-цэнтр», дзе будуць вырашацца пытанні дзейнасці прадпрыемства і суседніх раёнаў. А крызіс тут ні пры чым.

— Адін з нашых чытачоў на старонках «Звязды» паскардзіўся на тое, што назва «Вашай арганізацыі на шыльдах шапікаў на рускай мове. Чаму не на беларускай?»

— Мы многа спецыяльна не рабілі, каб так атрымалася. Вытворца — камерцыйная фірма вырабляе «рускамоўны варыянт». Назва прадпрыемства на роднай мове будзе на шыльдах новых шапікаў. Безумоўна, без роднай мовы нельга абійсцяся. Няма мовы — няма нацыі. Мы гэта разумеем.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ЯКАСЦЬ НА ПЕРШЫ ПЛАН

29 студзеня ў Ляхавічах праішла нарада па выніках работ будаўнічай галіны вобласці ў 2008 г. У нарэдзе ўзялі ўдзел старшыня Брэскага аблвыканкама К. Сумар, намеснікі кіраўнікоў раёнаў па пытаннях будаўніцтва і іншых адказных асоб.

Удзельнікі наведвалі будаўніцтва аграрнапрадпрыемства па вытворчасці свініны ў в. Востраў, аграгарадкі Бусінавіч і іншыя буйныя раёны. Пра падвядзенні вынікі было адзначана, што людзі скарадзіцца на якасць узведзенага жылля. Вось ПМК будоўніцы даны ў сельскай масшавіцы, а здалі аб'ект, то трэба занава мянць вокны і дзверы. Праблема і з дахамі. Часта не вытрымліваюць тэхнічныя нормы і не дзізна, што кожны другі да працякае. І ўнікае пытанне, а чаму ў такім стане аб'екты прымаюцца? Што, за казкуку гэта не важна?

Вываценыя рабочыя за нізкую якасць работы не выпла- акая якасці? Прыемна праісця па аб'екце, дык у чым Востравае каля і належыць дат- мясцова, але ж працуе над ім мясцова люд.

— Там нашы будаўнікі, акая якасці? Прыемна праісця па аб'екце, дык у чым Востравае каля і належыць дат- мясцова, але ж працуе над ім мясцова люд.

А справа ў тым, што свіна-

комплекс прыватны, там ёсць гаспадар, які плаціць грошы толькі за якасную работу.

На нарэдзе было выказана пажаданне, каб будаўнічыя арганізацыі былі больш буйнымі.

Падчас размовы ў прыклад іншым прыводзіўся трэст № 8, які ўводзіць сур'ёзныя аб'екты, нарошчвае аб'ёмы і тым не меней і там ёсць пэўныя недахопы.

У 2006 годзе будаўнічы вобласці выканалі аб'ёмы работ на 1 трыльён рублёў, а ў мінулым годзе — на 2 трыльёны і сёлета пачатае будаўніцтва аб'ектаў павінна быць завершана, нягледзячы на крызіс.

Сымон СВІТЮНОВІЧ, Ляхавіцкі раён.

Грамадзяне, якія будуць прахвіваць у зоне АЭС, атрымаюць ільготы

Пра гэта паведаміў на прэс-канферэнцыі намеснік генеральнага дырэктара навуковай установы «Аб'яднаны Інстытут энергетычных і ядзерных даследаванняў — Сосны» НАН Анатоль ЯКУШАЎ. Гэта будзе ільготы па аплатае электраэнергіі і цяпла, а таксама больш пільны медыцынскі агляд. Ільготы не звязаны з рызыкай, заўважаў Анатоль Якушаў, гэта традыцыя, якая рэалізуецца ў многіх краінах свету. «Калі атманна станцыя працуе нармальна, ніякіх выдкідаў і забруджванняў няма», — падкрэсліў А. Якушаў.

Як расказаў на чачыні аддзела энергетыкі і паліва Гродзенскага абласнога выканаўчага камітэта Анатоль Нйчай, той факт, што для будаўніцтва АЭС абрана Астравецкая пляцоўка, дасць штуршок развіццю рэгіёна. Гродзеншчына заўсёды адчувала дэфіцыт у вытворчасці уласнай энергіі — летас толькі 38 працэнтаў ад патрабнай энергіі выраблена на тэрыторыі вобласці, астатняя атрымана з-за мяжы або ад Віцебскай і Брэскай энергасістэм.

Будаўніцтва АЭС на тэрыторыі Астравецкага раёна большасць жыхароў прыняла «аптымістычна і прагматычна», паведаміў намеснік старшыні па ідэалагічнай рабоце Астравецкага раённага выканаўчага камітэта Віктар Свіда. «Людзі спадзіваюцца, што сацыяльна-эканамічнае развіццё раёна атрымае новы імпульс. Гэта будзе не толькі будаўніцтва АЭС, спатрабіцца новы лячбыны корпус бальніцы, будуць патрэбныя новыя школы і дзіцячыя сады, пашырцца сетка гандлю, у горадзе з'явіцца гарадскі грамадскі транспарт». Наконт выгодных з будаўніцтва В. Свіда адзначыў: «Гэта так званая грамадзянская ініцыятыва складаецца з двух чалавек, якіх у нас не ведаюць. Але кожны мае права на сваё меркаванне». За апошнія два тыдні ў Астравецкі райвыканкам звярнулася каля 400 мясцовых жыхароў, якія хочучь працаваць на будаўніцтве АЭС, расказаў В. Свіда.

З улікам таго, што электрастанцыя будзе мець два энергаблокі, горад энергетыкаў разлічваецца на 30 тысяч жыхароў (цяпер у Астравецкіх пражывае каля 8 тысяч). Калі вярнуць пляцоўкі будзе зацверджаны ўказам Прэзідэнта, пачнуцца праектныя работы па будаўніцтве горада энергетыкаў, які зойміць каля двух гадоў, паведаміў намеснік дырэктара па вытворчасці УП «БЕЛНІП» горадабудаўніцтва» Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Мікалай Дубавы. Горад энергетыкаў будзе знаходзіцца на поўдні ад пасёлка Астравец і пакуль існуючыя наосяныя да прывязкі яго да чыгуначнай і аўтамабільнай сеткі. «Горад будзе будавацца доўга, каля дзесяці гадоў, але да моманту пуску ў 2016 годзе першага блоку ў асноўным ён будзе гатовы». Сама станцыя зойме тэрыторыю прыкладна 1,5-2 км на 2 км. Як паказвае суветная практыка, АЭС робіцца цэнтрам прыцягнення энергетычных вытворчасцяў, заўважаў Мікалай Дубавы. «І нам яшчэ трэба падумаць, як гэтыя аб'екты «зв'язваць» у прастору. Гэта тэрыторыя прыкладна 5-6 раёнаў, се радных — каля 100 кіламетраў». Міністэрству эканамікі даручана распрацаваць сацыяльна-эканамічную мадэль развіцця рэгіёна, расказаў М. Дубавы. Адна з гэтых гаэтага года пачнуцца работы па рэгіянальным планаванні.

Алена КРАВЕЦ.

Цэны і тавары Цэны на рыбу не плануець павялічываць на працягу ўсяго года

Адпускныя цэны на сажалкавую, азэрна-рачную рыбу ад аічныхных рыбаводчых гаспадарак сёння практычна адпавядаюць узроўню мінулага года. Больш за тое, ёсць досыць аптымістычныя прагнозы, што яны застануцца нязменнымі на працягу і ўсяго гэтага года.

Прынамсі, прадумовы для гэтага ёсць. У перыватнасці, зніжчаецца цэна на зерне, акрамя таго існуюць планы па паракордзе на кармы уласнай вытворчасці і перавозе рыбы на натуральным кармы. Пра гэты ў гутарцы з журналістам значны інжынер аддзела па забеспячэнні і аб'яднання «Белмеліявадгас» Валеры КАХНОВІЧ.

Паводле яго слоў, у сабекошы гатовай прадукцыі 70 працэнтаў займаюць менавіта кармы, таму адпускная цэна на адборнага карпа сёння складае 6—6,5 тысячы рублёў. Да гэтай лічбы пры разліцы рыбы праз гандаль дадаецца 23-працэнтная надбавка.

Дарчы, у 2008 годзе на ўнутраным рынку было рэалізавана 11,3 тысячы тон сажалкавай рыбы, што ў 1,45 раза перавыла ўстановаўлены ўрадам гадавыя заданні. Да ўзроўню 2007 года продаж жывой рыбы павялічыўся ў 1,2 раза.

— У 2004 годзе, напрыклад, агульны аб'ём вырашанай таварнай рыбы склаў 4 тысячы тон. Прычым у агульнай масе карп

скаладаў 97 працэнтаў, яшчэ 3 працэнты прыпадалі на раслінаедных — таўсталобка і белага амура, — сказаў Валеры Анатольевіч. — У 2008 годзе рыба-водчым гаспадаркам удалося вырасціць 15,8 тысячы тон рыбы. У першым паўгоддзі мінулага года ішла рэалізацыя «ўраджая» 2007 года, калі было прададзена 5,4 тысячы тон рыбы. У другім паўгоддзі прадаваўся яго «свежы» тавар. Да канца года яго было рэалізавана каля 6 тысяч тон. Прычым істотна змяніўся і асартымент жывой рыбы, якую цяпер вырошчваюць рыбагасі. Сёння карп у агульным аб'ёме займае да 87 працэнтаў. Каля 8 працэнтаў прыпадае на раслінаедных таўсталобка і белага амура. Астатняе — гэта каштоўныя віды, у тым ліку фарэль, асётр і сом.

Сёлета пастаўлена задача вырасціць 16,5 тысячы тон жывой рыбы. А, згодна з рэспубліканскай Праграмай развіцця рыбнай галіны на 2006—2010 гады, да 2010 года стаіць заданне давесці лічбу гадавога «ўраджаю» да 19,4 тысячы тон (разам з прадпрыемствамі камунальнай уласнасці).

Павяньняцца рэспубліканская праграма прадугледжвае павышэнне ў будаўніцтва цахаў па перапрацоўцы праснаводнай рыбы. Сёння ўжо працуюць тры такія цахі. Адзін з іх — у рыбагасі «Сяляч» — можа вырабляць 250 тон гатовай прадукцыі ў год. Філе карпа і таўсталобка ў вакуумнай упакоў-

цы, ачышчаныя тушкі ў вакууме (з тэрмінам захоўвання ў 10 месяцаў), вэнджаны і сушаныя рыбу каля 40 найменш, наборы для рыбасі. Рыбгас «Чырвоная Слабада» можа даць за год 156 тон прадукцыі практычна таго ж асартыменту, што і «Сяляч». Рыбгас «Белае» мае гадавую магутнасць па выпуску прадукцыі ў 50 тон, вырабляюць тут тушкі шокавай замарозкі, ахаладжаную рыбу. Да прыкладу, адпускная цэна філе складае цяпер каля 13,5 тысячы рублёў за кілаграм, тушкі рыбы ў вакуумнай упакоўцы — 9 тысяч, вэнджана і сушанага прадукцыя (у залежнасці ад віду рыбы, памеру, спосабу перапрацоўкі) адпускаяецца ў гандлёвую сетку па цэне ад 9 да 11 тысяч рублёў.

— Адкрыццё яшчэ пяці новых цахаў было заплававана ў на гэты год. І яны былі б уведзены ў эк-

спрае РАСОЛЬКА.

Фота Анатоль КЛЕШЧУКА.

кілаграм, раней ён каштаваў 3910—8000 рублёў (зразумела, пад патанненнем маецца на ўвазе ніжняя планка цэны). На 500 рублёў па абедзюво планках падаражэў салодкі перац — да 12,5—14,5 тысячы рублёў. Свежыя гуркі таксама «скакнулі» ў цэне — да 7,5—12 тысяч цяпер супраць 7,5—10 тысяч за кілаграм з тыдзень таму. А вось абсалютным рэкардсменам па павышэнні сталі памідоры. Калі ў мінулы раз мы пісалі, што яны каштуюць на рынку 8—9 тысяч, дык дзямі іх кошт склаў 5—8,5 тысячы рублёў за кілаграм.

Колькі слоў пра садавіну. Яблыкі, грушы, імпартныя вінаград, ківі, грэйпфруты, хурма захавалі раней-

шы кошт. Бананы з тыдзень таму каштавалі 2,8—4,2 тысячы, цяпер — 3,2—3,8 тысячы рублёў. За лімонаў, раней трэба было аддаць 4750—6500, цяпер — 5150—6000 рублёў за кілаграм. Падаражэлі апельсіны і мандарыны. Першыя яшчэ адносна нядарна каштавалі 4000—5800, цяпер — 4,3—6 тысяч рублёў. Сёння за мандарыны дазвадзецца заплаціць 4,5—5,8 тысячы рублёў, а раней іх набавіць за патрабавала б выдаткоўвання з уласнага бюджэту толькі 4—5,5 тысячы рублёў.

Ранейшымі засталіся на Камароўскім рынку сталіцы цэны на арэхі, сушафрукты, жывыя кветкі.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Абзац

■ Болыч за 127 тыс. жыхароў Беларусі з'яўляюцца карыстальнікамі Нацыянальнай бібліятэкі.

■ У Мінску ў падатковых інспекцыях на ўліку стаяць 29 тыс. плацельшчыкаў, якія здаюць кватэры ўнаём. Пры гэтым летас у параўнанні з папярэднім годам лік незаконнасплужных кватэрздатччыкаў у сталіцы павялічыўся на 3 тыс. Цяпер вядзена фіскаваная стаўка на такі від дзейнасці, як здача кватэры на суткі. Па Мінску на гэты від дзейнасці плануецца увесці адную высокую планку падатку — каля 130 еўра ў месяц. Тэя грамадзяне, хто здае жыллі на больш працяглай тэрмін — ад 15 дзён і больш — выплачваюць звычайны фіскаваны падатак.

■ У Беларусі летас зарэгістраваны 77 тыс. 201 шлюба. Гэта на

Ці служыў у Гродне барон Мюнхгаўзен?

Наша мінуўшчына — гэта не толькі канкрэтныя факты, падзеі, але і загадкі, легенды

Калі ў рогіні прыязджаюць госці для ўдзелу ў нейкім мерапрыемстве, то ім часта прапануюць кароткую эскурсію па гэтай тэрыторыі. Часу на знаёмства з гісторыяй і сённяшнім дыям тэрыторыі мясцінаў адводзіцца няматэрыяльна, але і яго можна выкарыстаць па-рознаму. Самы просты шлях для гэта — сухія лічы і факты (заснаванне населенага пункта, векі гісторыі, цперашняя колькасць жыхароў, эканоміка і г.д.). Усё правільна, але, як кажуць, не чапляе, не ўнікае пытанні, людзі слухаюць і... тут жа забываюць пачутае. А вось калі вы даведзецеся аб чымсьці, што ёсць толькі тут і больш нідзе, аб загадках, легендах... Менавіта тады ў госця можа з'явіцца інтарэс да гэтага горада альбо нават пасёлка, вёскі. І жаданне зноў сюды прыхаць.

Так, можна запярэчыць, што дацы заснавання ніводнага з двух Гродзенскіх гусарскіх палкоў не супадаюць з перыядам жыцця Мюнхгаўзена. Аднак нельга не заўважыць і той факт, што легендарны барон жыў у адзін час з яшчэ адной знакамітай асобай, з роду Радзівілаў — гэта Пяне Каханяк. З ім было звязана шмат самых неверагодных гісторыяў, прымчым некаторыя з іх маюць аналогіі і ў прыгодках Мюнхгаўзена. Напрыклад, пра разразаннага ў баі напалам літоўскага князя, яна прынаданая частка якога пайшла скабца траўку, а задняя — пакрывава ў акрузе кабыл. Аль-

бо як барон (а ў нас Радзівіл) так вылучыў амерыканскім сродкам ад палысення князя, што той стаў куцаравым, а ў коноха, які праводзіў гэта нацраце жывёлы, валасы па-вырасцілі нават на далонях.

НАША ДАВЕДКА:
Герман Карл Фрыдрых фон Мюнхгаўзен, нашчадак старажытнага ніжнесаксонскага роду, нарадзіўся ў 1720 годзе ў Бадэнвердэры ў сям'і палкоўніка. У 1737 г. ад'язджае ў Расію да маладога герцага Антона Ульрыху ў якасці пажы. У наступным годзе ўдзельнічае з герцагам у турэцкай кампаніі. У 1739 г. паступае ў чыне карнета ў Браўншвейгскі кірасірскі полк, шэфам якога быў герцаг. У 1741 г., пасля прызначэння Антона Ульрыха генералісімусам, атрымлівае чын паручніка і камандаванне лейб-кампаніі (першай элітайнай ротай палка). Аднак у тым жа годзе яго блізкаму кар'еру спыняе перавагот, у выніку якога быў зваротны браўншвейгская сям'я. Наглядчыца на рэпутацыю ўзростага афіцэра, чарговы чын

Меліка, Антон Энгельгарт, дэкабрыст Міхалі Лунін.

Цікава, што назву «Гродзенскі» ў розныя перыяды мелі два гусарскія палкі. Першы быў сфарміраваны ў чэрвені 1806 года ў Пскоўскай губерні і атрымаў баявое хрышчэнне ў студзені 1807 года ў бітве пад Прайсіш-Эйлау. У змяненую кампанію 1808-1809 годаў Гродзенскія гусары здзейснілі бясспрачныя рэйды ў Швэцыю па ледзе Гусарскага заліва. Напачатку ваіны 1812 года полк дзейнічаў на Пецярбургскім напрамку ў складзе першай арміі Барклая дэ Тольі. Гродзенскія гусары налілі мундзіры сінга колеры і былі вядомы пад назвай «блукатныя гусары». Заслугі палка ў гэтай ваіне былі адзначаны двюма калектыўнымі ўзнагародамі: першая — сем сярэбраных трубаў з надлісам «За отличие при поражении и изгнании неприятеля из пределов России 1812 года»; другая — знакі на ківеры з надлісам «За отличие».

Барон Мюнхгаўзен у мундзіры кірасіра (адыны прыжыццёвы партрэт Г. Брунера, 1752 г.) зусім не адпавядае літаратурнаму вобразу сукральвага дзядка з зухавата закруканымі вусамі і эспаньілкай.

з імператарам Аляксандрам I. Імператар спытаў Рыдзігера, ці было яму калі-небудзь страшна ў баі. Стары гусар адказаў: «Так, ваша Вялікасць. Адзін раз, пад Клясіцкім. Неўзабаве пасля гэтай сустрэчы і выйшаў Найвышэйшы Загад аб перайменаванні Гродзенскага палка ў Клясіцкі.

Абдова Гродзенскія гусарскія палкі былі расфарміраваны ў 1918 годзе, але і сёння, на акцыях па гістарычнай рэканструкцыі можна убачыць людзей з іх форменным адзеннем. У складзе адной маскоўскай ваенна-гістарычнай групы — ротмістр, карнет, унтар-афіцэр, кадеты, валанцёр, трубач і, зразумела, палкавыя дамы. Прадметы абмундзіравання і амуніцыі гродзенскіх гусараў выраблены па ўзорах з музейных фондаў, усе прыёмы з шаблонна выконваюцца згодна з Інструкцыяй 1837 года.

А шую-рэканструкцыя «Баль эпохі імператара Аляксандра I» праводзіцца на падставе архіўных дакументаў аб імператарскім баях.

Так і напрошваецца томатныя экскурсіі «Аб гісторыі вайсковай справы і знакамітых людзей, якія мелі да яе непасрэднае дачыненне». Прычым, не толькі то датычыцца гусарскіх палкоў, але і фарагоў Гродзенскага краёвасці, ДАКАў 68-га Гродзенскага ўмацаванага раёна (так званай «лініі Молатава»), і, зразумела, не забудзем німецкага барона Мюнхгаўзена, рэальную асобу і літаратурнага персанажа. Чалавек, які нават перад смерцю адпусціў свой характэрны жарг: на пытанне служанкі, які ён пазбавіўся двух пальцаў на назе (адморожаны ў Расіі), Мюнхгаўзен адказаў, што іх адпусціў на палыўні бэй мядзведзя. Нешта не верыцца, што барон абмежаваўся палётам на гарматным ядры над Кёнігсбергам і не пабыў там (калі не па справах вайсковай службы, то са сваімі прыгодамі) ў каралеўскім горадзе Гродна.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Да прыкладу, некаторыя знаўчы і патрыёты Калінград могуць гадзімані расказваць пра тое, што самым непасрэдным адраснёны да іх горада меў барон Мюнхгаўзен. Маўнту, аднойчы гэта знакамітая асоба праялтал на гарматным ядры над Кёнігсбергам, і калі барон прызямляўся, то нешта важнае для сябе страціў. Скелеты і не надта вясёлыя аматары гумару ў гэта, вядома, не вераць, што, аднак, не перахаджае і з задавальненнем фатаграфавалі я па помніку барону ў Цэнтральным парку Калінграда, які быў пастанавіў ў 2005 годзе па ініцыятыве грамадскай арганізацыі «Хункі Мюнхгаўзена». Гэта быў першы помнік немцу ў Калінградзе з таго моманту, як горад стаў расійскім. На адкрыццё скульптуры (аўтар — Георг Петау) прыхала шмат жыхароў Бадэнвердэра — радзімы барона.

Дарчы, рэальны Мюнхгаўзен пабываў у Кёнігсбергу двойчы — у 1738 і ў 1750 годзе. Паводле версіі «Хункі Мюнхгаўзена», спыняўся ён у невялікім, падобным на замак будынку побач з Высокім мостам. У 2004 годзе «Хункі» ўстанавілі там памятную дошку з надлісам на рускай і нямецкай мовах: «У гэтым доме 24 студзеня 1738 года проста не мог не жыць, не працаваць і не тварыць Герман Карл Фрыдрых фон Мюнхгаўзен. Той самы».

—параднае абмундзіраванне штаб-афіцэра; — гродзенскі гусар Міхалі Лермантаў; — нагрудны знак Гродзенскага гусарскага палка.

Дарчы, з Гродзенскім гусарскім палком звязана і імя генерала рускага палкаводца, вызваліцеля Балгары ад турэцкага ярма, які не праіграў ніводнай бітвы, праявіўшы выключную храбраць і высокае ваеннае майстэрства (у фільме «Турскі гамбіт» — генерал Собалеў). А напачатку сваёй вайсковай кар'еры ў 1864 годзе ён быў накіраваны ў лейб-гвардыі Гродзенскі гусарскі полк імя героя Айчынай ваіны 1812 года генерала Яава Кульнева, дзе Скобе-леву быў надданы чын паручніка. Ва ўспамінах саслужыўцаў Міхалі Дзмітрэвіч застаўся «сапраўдным джэнтыльменам і лікам кавалерыйскім афіцэрам».

У Гродзенскім гусарскім палку служылі і іншыя вядомыя людзі — генералы Міхалі Астаф'еў, Карл Бюлер, Васіль Гурка, Міхалі Лорыс-

мысніка затрымалі, і ён прызнаў сваю віну, аднак з-за адсутнасці іншых доказаў злачынца быў адпушчаны.

Паводле папярэдняй інфармацыі, трое вясюкоў вырашылі распраціцца з падпалышчыкам. Яго высачылі па шляху з райцэнтра ў вёску і нанеслі некалькі ўдаруў па галаве абухом, у выніку чаго той памёр.

Цяпер па падзэрэнні ў забойстве затрыманы трое грамадзян. Высвятляюцца падрабязнасці злачынства. Расследаванне праводзіць пракуратура Гомельскай вобласці.

БЕЛТА.

ПА МЯЖЫ БЕГАЦЕ — ДОРАГА

Гомельскія памежнікі ў раёне населенага пункта Камары за 20 метраў ад дзяржаўнай межы затрымалі напярэдадні двух грамадзян нашай краіны. Пра гэта паведамлілі ў прэс-цэнтры Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Беларусі.

Пасля душэўных пасядзелаў з моцнымі на-

поямі ў маладых людзей разгарэлася спрэчка, хто ж з іх хутчэй даб'яжыцца да Украіны і назад. На жаль, пераможца не вызначыўся, бо да фінішу «спартсмены» не дайшлі 20 м.

Парушальнікі памежнага рэжыму ў сваіх дзеяннях не мелі зноснага намеру. Аднак неабходна разумець, што мяжа — гэта не месца для спрэчкі і гульні. Я расцвятацца ім даядзедца па ўсёй строгасці закона: «спрытантам» пагражае штраф да 8700 тыс.

Экслібрыс «Звядзды» ПРА ШТО МАЎЧАЦЬ КРАЎСКІЯ МУРЫ

Анатоль Бутэвіч. «Раскіданае гняздо крывіцкай славы: незвычайная вандроўка па Краўскіх мурах». — Мінск: «Беларуская навука», 2008.

Гэтая кніжка выйшла ў свет зусім невялікім накладам. А ў іх шэрагах, бо яна можа быць цікавай досыць шырокамую колу чытачоў: ад школьнікаў да людзей сталых, ад аматараў вандровак па абшарах Бацькаўшчыны да прыхільнікаў навукова абгрунтаваных звестак пра нашу гісторыю.

Гэтая кніжка невялікая па аб'ёме, аднак змяшчае шмат інфармацыі — гэта, па сутнасці, падручнік па гісторыі сярэднявечнага перыяду, напісаны ў лёгкай, займальнай форме. І самае, здаецца, неверагоднае, што ўсё гэтак змест кнігі і спраўды так ці інакш звязаны з Крэвам. Па-сутнасці, гэта аповед пра Беларусь праз гісторыю яе замкаў. Пры гэтым Бутэвіч пастараўся перадаць чытачу адчуванне асаблівай аэры «гняздоўчых беларускіх славы».

«Шмат слаўных і трагічных старонак нашай гісторыі звязана з замкамі, — заўважае аўтар. — Калі б не яны, не майстэрства іх будаўнікоў, не мужнасць, адвага, самаахвярнасць іх абаронцаў, то мо не было б сёння і беларускай зямлі».

Кніга распавядае не толькі пра слаўныя князёў літоўскіх Альгерда, Ягайлу, Вітаўта, Кейстута, іншых гістарычных асобаў, чые лёсы былі звязаны з Крэвам, але і пра тых, хто замак будаваў, абараняў, утрымліваў. Пра тое, як замак супрацьстаяў ворагам, якую зброю муслілі прымяняць захонікі, каб ім авалодаць.

«За сваё размятае амаль 700-гадовае жыццё Краўскі замак зведаў славу і няслаўе, шум вялікіх бядасі і галас ведзьмыных шабасуў, разбурэнне і аднаўленне, багачце і заняпад, відзіты знаных гасцей і дзяржаўных асобаў», — піша Бутэвіч. І распавядае пра тямніцы, якія звязаны з замкам, пра спрэчкі гісторыкаў адносна тых ці іншых падзей, якія ў ім адбываліся, пра асаблівасці абарончых збудаванняў у сярэднявечнай Беларусі, пра інтэр'ю кніжскага двара... Ён распавядае малавядомыя гісторыі каханні, злчынстваў і гераізму, узгадвае тое, чаму не пераставалі здзяўляцца іншаземцы ў нашых краях. Напрыклад, пра ролю жанчын у абароне замкаў, пра тое асаблівае становішча, якія мелі лічкі ў ВКЛ.

Кніга змяшчае ілюстрацыі, і ў другой сваёй частцы — хроніку Ягайлавага часу: багаты і цікавы дакументальны матэрыял пра Вялікае Княства Літоўскае.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Напярэддні 200-гадовы юбілей Ю. Крашэўскага Пружаны адсвяткуюць у 2012 годзе

У Пружаных адбылося пасяджэнне райвыканкама, у якім узяў удзел міністр культуры Уладзімір Мацвіячук.

Запланавана прэс-цітэраўрацыя млына ў в. Калядзічы і сінагогі ў г.п. Ружаны.

А самае вялікае культурнае мерапрыемства запланавана на 2012 год, калі будзе святкавана 200-гадовы юбілей Ю. Крашэўскага. Знакаміты пісьменнік, мастак, гісторык і грамадскі дзеяч нарадзіўся ў Пружанам і пакінуў пасябе вялікую спадчыну. У сваіх нарысах «Пінск і Піншчына», «Адзёне мяшчана і сцяган з ваколіц Брэста, Кобрына і Пружанаў», «Успаміны Палесся, Валыні і Літвы»... аўтар распавядаў пра жыццё і подвиг беларусаў, малываў іх партреты. Крашэўскі напісаў раманы і апавесці, быў рэдактарам некалькіх газет, шмат падарожнічаў і ў ліхую часіну заставаўся патрыятам сваёй зямлі.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

Крымінал, здарэнні вясюкоў расправіліся з мясцовым падпалышчыкам

Трое жыхароў вёскі Пухавічы Жыткавіцкага раёна расправіліся з 50-гадовым мужчынам, якога падазравалі ў масавым падпалах прыватных падворкаў, паведамлілі ў раённай пракуратуры.

Целя мясцовага жыхара было знойдзена ў лясным масіве непадалёк ад населенага пункта. Падчас следства па факце яго былі высветліліся, што доўгі час ён трымаў у стражы гэту вёску. Аднаўскоўшы падзаправа, што менавіта гэты чалавек, за пільнае яго было ўжо шмат судзімасці, мае дачыненне да падпалаў гаспадарчых пабудов у Пухавічах, аднак даказаць яго віну не ўдалося.

Напярэдадні Новага года ў населеным пункце ўзнік пажар у трох хлявах на прыватных падворках. Па падзэрэнні ў зробленым зла-

чынікам затрымалі, і ён прызнаў сваю віну, аднак з-за адсутнасці іншых доказаў злачынца быў адпушчаны.

Паводле папярэдняй інфармацыі, трое вясюкоў вырашылі распраціцца з падпалышчыкам. Яго высачылі па шляху з райцэнтра ў вёску і нанеслі некалькі ўдаруў па галаве абухом, у выніку чаго той памёр.

Цяпер па падзэрэнні ў забойстве затрыманы трое грамадзян. Высвятляюцца падрабязнасці злачынства. Расследаванне праводзіць пракуратура Гомельскай вобласці.

БЕЛТА.

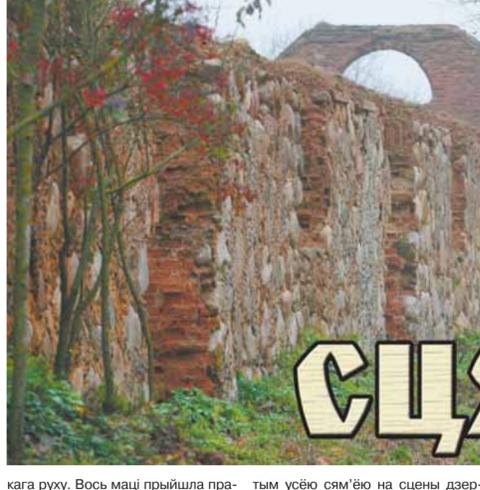
ПА МЯЖЫ БЕГАЦЕ — ДОРАГА

Гомельскія памежнікі ў раёне населенага пункта Камары за 20 метраў ад дзяржаўнай межы затрымалі напярэдадні двух грамадзян нашай краіны. Пра гэта паведамлілі ў прэс-цэнтры Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Беларусі.

Пасля душэўных пасядзелаў з моцнымі на-

Простыя рэчы

Якая наша памяць перабарлівая! Захацеў напісаць пра такую простую рэч, як сцяна. І тут жа паўстала некалі працэнтае: малады Уладзімір Ільч Ульянаў, яшчэ не Ленін, першы раз падзяраецца аршыту за рэвалюцыйную дзейнасць. І яго, маладога чалавек, жандар ушчучвае. Што, маўляў, сцяна — куды вы пхняцеся. А Ленін (ужо барацьбіт) адказвае, што сцяна трухлявая — тыці і разваліцца. Шмат з той пары мінулае. Узніклі розныя сцены памж сацыялістычным лагерам і лагерам капіталістычным. Былі яны халодныя, а часам і агнястэрзныя. Памятаеце, спавуца «Сцяна камунараў» ці як яе яшчэ называлі «Сцяна Федэратаў» на могілках Пер-Лашэз у Парыжы. Тут у 1871 годзе без суду і следства контррэвалюцыйныя расстралілі вялікую групу прыхільнікаў камуны. З часам знікла халодная сцяна памж двума блокамі дзяржаў, а пасля разбурэння славаўтай Берлінскай сцяны, якую разабралі на сувениры, знікла і некрытая варажасць памж краінамі. Па-новаму жывём...

Але ж была і ёсць славаўта Кітайскага сцяна, адзіны рукатворны чалавек аб'ект, які можа назіраць касманат у калязямной арбіты, не ўзброены нейкімі прыстававаннямі. Пачыналі яе муравалі ў IV — III стагоддзях да нашай эры. А даўжыня яе каля пяці тысяч кіламетраў. Недзе праз тое метраў збудавана важа на гэтай сцяне, а таксама крапасці. Такім чынам імператары тагачаснага Кітая меркавалі абараняцца ад нашасяў пачуных народаў. Але не ўберагліся... Былі тут заваўнікі і з поўначы.

Увогуле ж разуменне сцяны сцэна звязана з крапасцю, турмой. З дзячынства мы помнім прыгоды героя Аляксандра Дзюма графа Монты Крыста. Са сваім настаўнікам яны спрабавалі ўцячы з крапасці, прабіўшы крапасную сцяну, ды нешта там абат Фарава не так разлічыў.

Ды што там прыкладзі з францускай. Адна з апошніх кні Васіля Быкава так і называлася — «Сцяна».

У ёй у асноўным творы пра ваіну Айчынную, гістарычныя падзеі ваіны грамадзянскай. Але ёсць і апаваданне «Сцяна». Невялікае, але вельмі шчыльнае — і дзяржава ў нечым новае. Там адзін герой — вязыен у крапасці. Не акрэсліваецца ні месца дзеяння, ні гістарычны час. Пісьменнік цікавіць псіхалагічны партрэт героя, яго перажыванні, яго прага да волі. У сваёй адзіночнай камеры ён абследае сцены і заўважае:

«Сцяна была сцодзёная і цвёрдая. Спрэс шурпатыя бакі граніту, закам'ячаны ад часу напылы вапны. Дзе-нідзе, праўда, трапілі мякчэйшыя кавалы, складзеныя з камяня-ракушчыкі. І толькі ў кутку, у сырм і нават вільготным кутку ўнізе... Час ці, можа, вільгаць штосці зрабілі нават з каменем — там, здалося яму, было трохі мякчэй. Вядома, не так, каб можна было ігошэ выдрываць, які кавалек. Але калі паруціцца... Мусяць варта былі паспрабаваць».

І чалавек пачынае па жменьцы, па драбчоку капаць. Доўга і пакутліва — з расчараванымі і новым уздымам, хаваючыся ад наглядачыкаў. Лікуючы, калі пра сцяну прабыўся першы прамежычкі святла. Ён выпкаў сабе ход, вылез уначы праз яго... Ды апынуўся ў унутраным дварышчы туры, абкружанага яшчэ большай сцяной.

Ёсць паралелі з французскім раманістам. Але ў Дзюма на першым плане прыгода, інтрыга, нават забавуляльнасць. У Быкава ж тэма псіхалагічны партрэт вязыня, які паверыў у няблізкую, але сваю будучыню. Шоў да яе ўпарта. А калі атрымаў ад жыцця паразу, страціў у нечым і чалавечы аблічча:

«Жыць у турме не мела сэнсу, памерці таксама мела не большы сэнс. Добра б не нарадзіцца зусім. Але, на жаль, тое ад яго не залежала...»

У Максіма Танка, у ранній яго творчасці, шмат упамінаецца сцяна менавіта вязыні, астрага, турмы. Сам пачаў сядзець у Лукішчах, вядоў тагачаснага рэвалюцыйска, пераслед польскімі ўладамі беларускага руху. Вось маці прыйшла правядаць сына:

Пад астрага сцяны лютыя
Хлобы ў торбе прынесла,
Толькі стража вясце астражна
Перадчыла не ўзяла.

А ў больш позняй творчасці пачаў чухаць ужо іншыя матывы: *Мы ў свой год прыйшлі Ад Масквы і ад сцен Сталінграда.*

Памяшчальная ад сцяны — сценка. Аказваецца, і пра сцяну можна пісаць лірычна. Вось у Пімена Пранчанкі:

Які панаста!
Здалёк сцяны
Чатыры сценкі бору.

Ёсць у рускай мове слова стэнаць. У беларускай мы не зусім дакладна адпавядае — стагнаць. А рускае слова паходзіць, відаць, ад сцяны. І ў «Слове аб панах Ігарава» Яраслаўна плача-стагнаць на гародскі сцяне.

А вось яшчэ ў Які Брыля некалі вычытаў і запамінаў:

«На сцяну людзі дзвіралі з найвялікшай бяды. «Гарбана назбіралі грывоў, наварылі, наеліся, а потым усёю сям'ёю на сцяны дзеркаліся. Не дай Божа!» Такое, казалі, калісьці быў.

А колькі ў нашага народа трапных выразаў, звязаных са сцяной? **Біцца галавой аб сцяну** — быць у вялікай распачы і горы. **Ілбом сцяны не праб'еш** — справа, у якой загадзя не прабачыцца поспеху.

Сцяны вушы маюць — трэба асцерагацца, гаварыць таемна. Дарчы, у старавецкіх палацах часта сустракаюцца спецыяльныя адтуліны ў сцянах, з дапамогаю якіх падслуховалі.

Між чатырох сцен — не мей ні з кім стасунаць, не выходзіць з дому. **Прыперці да сцяны** — паставіць перад фактамі, выкрыць нешта непрыязнае ў паводзінах і ўчынках чалавека.

Сцеце сцяны — пра свой дом.

Сцець да сцяны — гэта з часоў ліхалецця, калі ў віхурах падзей вялі на расстрэл.

Сцець сцяно — усё сілы аддаць на абарону чаго-небудзь ці падслуховалі.

Калі ліпне да рук

Ёсць злчынствы і правапарушэнні, якія ў нашым грамадстве не выклікаюць вялікага асуджэння. Яшчэ і сёння папулярна прымаюць: «Не ўкрадзеш — не прахывеш!» Не ведаю, калі яна з'явілася, але ў час, калі ў калгасе не плацілі ні капейкі, то кралі ўсе, бо выхцыць тады было вельмі цяжка — гэта была норма жыцця. Нейк само сабой і павялося — калі чалавек на сваім працоўным ці службовым месцы нешта прыхапіў, то ў гэтым вялікага граху няма.

А пачнём з прыпаваў.

Памёр стары жоўпер і паўстаў перад Усвятным.

Ураааа! Ведаю, ты прахыў жыццё ўмелына, але як ты стаў багатым?

— Божа! Нічога не краў і нікога не абрабавваў, а ўсё пільваў, шліфаваў ды збіраў пыл, які сам прыліпаў да рук.

Перад Новым годам наведваюся ў адзін сельгаскаператыву. Кабінетны зачынены — усё ў зале пасяджэння. Вырашыў пачакаць, калі той сход закончыцца і стаю ў калідоры. І тут, за дзвярцямі залы, пачынаецца вялікі шум ды гам. Там пачалі высвятляць, хто і колькі на фермах украў камбіграмоў. І СВК не з горшых, і заробкі на фермах прыстойныя, а ўсё роўна цягнуць.

— Пазбаўце прамій, але выбіраць не даводзіцца, бо іншых людзей няма — усіх не выганіш, — выказвае старшыня.

У рэаіх супрацоўнікі міліцыі іншым разам праводзіць начныя рэйды па фермах сельгаскаператываў і здараецца, што вартулікоў на рабочым месцы няма або яны п'яныя, а ў гэты час пільваць, хто краў малако ці камбіграмаў.

— А ці пра гэта сёння трэба гаварыць, калі іншы начальнік да дзяржаўнай пасадзе сотнімі мільёнаў варачоў? — паставіць пытанне чытач.

Але калі схпілі за руку высокастаўленага чыноўніка, то народ задавацца. А ці могаць асудзіць браканьера, які ў час нерасту на восці накіраў дзясціак шнупакоў? Мала то будзе абурацца, а нехта нават пазайздросціць.

Нядаўна прайшла інфармацыя, што дырэктар лясгаса, супрацоўнікі аховы прыроды выконваюць сумленна свае абавязкі, то і праблемы няма. А калі ў гэтым ланцужку адно звяно парвалася, то можа здарыцца збой.

Тое ж і на ферме. Там працуе цэлы калектыў — ад вартуліка да загадчыка фермы, і нешта ўкрадці, каб ніхто не бачыў, даволі складна. Але калі сёння я, а зяўра ты, то ўсё спрашчаецца.

Ліне да рук не толькі дзяржаўнае, але і прыватнае. Толькі ў гаспадары ўкраў нешта больш цяжка — там за ўсім сонца пільна і кантроль наладжаны лепш: усё ж сваб.

Крадцы і браканьерствуюць не толькі ў нас — гэтага не пазбегла ніводная цывілізаваная краіна. Вось тут і важа, і ка да гэтай я'яны стаўіцца грамадства ў цэлым.

На Камароўскім рынку да прадаўца рыбнага аддзела падб'ягае другая прадаўчыца і кажа:

— Прапаную камплект ласавой бібліотэкі з Баранавіцкага камбіната за 30 тысяч. Браць ці не?

— Ты што, бары! Гэта ж удвая танней!

А чаму б не збываць «левае», калі на тэктстыльным і не такія махінацыі прапарочваліся, і не рабочымі.

І ва ўсім тэ. У адным пад'ездзе ўрадае нехта пральная парашкі за паўдзямі, у другім — сметанкае масла, а ў паселку прытушкафэрыі можна купіць тшкі каўры...

Ніхто не абуралася, бо, быццам бы, усім добра!

Часта даводзілася бачыць, які радасна людзі падіраюць рукі, калі аршытуюць за нейкія махінацыі высокага чына. Але ж хіба дзядка адшлі ад яго тых, хто крадзе кілаграмамі і тых, хто і пакрывае? Ва ўсім адзін у маральным плане яны не адрозніваюцца.

У грамадстве не можа дзліцца на палыўні дабро і загнаную — яно такое, як ёсць. І трэба аднаўляцца толькі на час. Будзем лепш жыць — будзем мяншча.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

Праўда, у тлумачэннях да «Па на Тадэвуша» Адама Міцкевіча крху па-іншаму. У тых часы існавалі і засценкі, і ваколіцы, каб адрозніць іх шляхецкасць ад вёсак. Жыхары засценка звязаныя паходзілі з аднаго роду і былі аднафамільцамі. **Ваколіцы** ж складаліся са шляхціцкіх розных родоў.

Дарчы, у гэтай пазме адзін раздзел цалкам прысвечаны апісанню засценка. Праўда, ён і запунсценні, без добрай гаспадарскай аднак усё ў двары згібло нашчэнт, збудвала —

Страха трохсценніка на кроквах ледзь ліпела; З яе, замшлявай, дзікі зварылі з-пад паляў; На стразах пабудов надворных луб хатмат аж вочы дзверы...

Гамай колераў стравіцца... Пачакайце, а ў Аркады ж Чарнішова ёсць раман-хроніка «Засценак Малінаўка», відаць, лепшы яго твор. Там у яго сваё тлумачэнне назвы засценка:

«Не ведаю чаму, але стачыны называлі сваю ўсёю засценкам. Можна, таму, што ўсе яны былі са шляхты: розныя Стычынскія, Мысліцкія, Бранавіцкія і іншыя бедкі з радзавічымі прозвішчамі».

Ну а слова засценак у адмоўным і страшным яго тлумачэнні прыйшло да нас з Маскоўскай Русі. Не будзем пра гэта шмат і гаварыць.

А вось закончым з Якуба Коласа: *Ідзе Міхал, прад ім сцябло, Засценак добра так знаёмы, І хоць нявяжныя харомы Тут гэта шліхта збудавала, Але жыве і гора мала!*

Шмат Коласа ў свай час крытыкавалі за «Новую зямлю» «аглабляе» крытыкі, але гэта пазма пра самае запавянае, а якім марыў беларускі сельані — свая зямля, свая сядзіба. Хоць і не шматкія, а хачу жыць па-чалавечы.

Сёння, вядома ж, няма на нашай зямлі засценкаў. Але ёсць фермерскія гаспадаркі, даччыны ўчасткі. Назвы вольны, а сутнасць унакнейшая. Яшчэ цягне беларуса зямля.

Алесь КАСЦЕНЬ.

БЕЛАРУСБАНК

Открытое акционерное общество «Сбергательный банк «Беларусбанк», расположенное по адресу: 220050, г. Минск, ул. Мясникова, 32,

СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ 6 ФЕВРАЛЯ 2009 ГОДА ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ В ЗАОЧНОЙ ФОРМЕ СО СЛЕДУЮЩЕЙ ПОВЕСТКОЙ ДНЯ:

- 1. Об оказании безвозмездной (спонсорской) помощи.
2. Об утверждении Дополнения 2 к Положению о службе внутреннего аудита ОАО «АСБ Беларусбанк»

Акционеры ОАО «АСБ Беларусбанк» могут ознакомиться с информацией по вопросам повестки дня и заполнить бюллетень для заочного голосования (до 4 февраля), а также с решениями, принятыми внеочередным Общим собранием акционеров банка (после 6 февраля) по адресу: г. Минск, ул. Мясникова, 32, комн. 704/в, а также в филиалах — областных (Минском) управлениях, филиалах банка.

Дата окончания приема бюллетеней — до 4 февраля 2009 года.

Телефоны для справок: (8 017) 218 84 38, 218 87 72.

УП «Минский городской центр недвижимости»

ПОВТОРНО ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже имущества, обращенного в доход Республики Беларусь:

Лот №1 — квартира № 25 и квартира № 26 (объединенные в одну квартиру общей площадью 153,5 кв. м, жилой площадью 108,1 кв. м.), расположенные по адресу: г. Минск, проспект Независимости, д. № 76а в г. Минске. Начальная цена — 561 718 000 белорусских рублей.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы:

заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, условиями проведения аукциона; нотариально заверенные копии учредительных документов и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платежного поручения, подтверждающего внесение задатка, а также иные документы в соответствии с условиями проведения аукциона.

Победителем торгов признается участник, предложивший самую высокую цену за продаваемый объект. Порядок проведения торгов указан в условиях проведения аукциона.

Задаток в размере 56 000 000 белорусских рублей перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583. Аукцион состоится 16 февраля 2009 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 13 февраля 2009 года до 16.45 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. № 6.

Телефон для справок: (017)227 48 36.

УП «Минский городской центр недвижимости»

ПОВТОРНО ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенного в доход государства помещения неустановленного назначения (холодная стяжка) с инвентарным номером 500/D-70773089 общей площадью 362,4 кв. м, (балансодержатель — ОАО «Камволь»), расположенного в здании административно-хозяйственного по адресу: г. Минск, ул. Маяковского, 176.

Начальная цена — 759 525 000 белорусских рублей. Отвод земельного участка будет осуществляться в установленном порядке Минской городской землеустроительной и геодезической службой.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с объектом и документацией на него, условиями проведения аукциона; нотариально заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платежного поручения, подтверждающего внесение задатка; а также иные документы в соответствии с условиями проведения аукциона.

Задаток в размере 65 000 000 белорусских рублей перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, бульвар им. В. Мулявина, 6, код 153001331, УНП 190398583. Победителем торгов признается участник, предложивший самую высокую цену за продаваемый объект. Порядок проведения торгов указан в условиях проведения аукциона.

Оплата объекта осуществляется в течение 2-х месяцев и 25 календарных дней с даты проведения аукциона. Аукцион состоится 16 февраля 2009 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 13 февраля 2009 года до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. № 6.

Телефоны для справок: (017) 227 40 22, 227 48 36.

Знаменковский сельский исполнительный комитет Логойского района Минской области

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже земельных участков для строительства и обслуживания жилого дома

Лот № 1 земельный участок № 1 площадью 0,2500 га, расположенный по адресу: д. Пархово, стартовая цена 2 375 200 белорусских рублей;

Лот № 2 земельный участок № 2 площадью 0,1407 га, расположенный по адресу: д. Пархово, стартовая цена 1 336 800 белорусских рублей;

Лот № 3 земельный участок № 1 площадью 0,1500 га, расположенный по адресу: д. Знаменка, стартовая цена 1 677 600 белорусских рублей;

Лот № 4 земельный участок № 3 площадью 0,1609 га, расположенный по адресу: д. Знаменка, стартовая цена 1 799 500 белорусских рублей;

Лот № 5 земельный участок № 6/н площадью 0,0692 га, расположенный по адресу: д. Свидино, стартовая цена 443 000 белорусских рублей.

Размер задатка — 10 % стартовой цены участка проплатить на р/сч/ет Знаменковского сельисполкома № 3600619050053 ф-л 611 АСБ «Беларусбанк», 518, г. Логойск, УНП 600181564, код платежа 04901. Порядок проведения аукциона оговорен в Положении о его проведении.

Аукцион состоится 3 марта 2009 года в 10.00 по адресу: д. Знаменка Логойского района Минской области. Заявления на участие и необходимые документы принимаются до 2 марта 2009 г. до 13.00 по вышеуказанному адресу.

Телефоны: (801774)59335, 59336, 1435553.

«СТРАЧАНЫЯ МІЛЬЁНЫ»

«Звязда» ў інфармацыі пад такім загалюкам паведамляла ў нумары за 23 студзеня гэтага года пра тое, што Генеральная пракуратура была ўздзячана крмінальнай справай ў дачыненні да адказнай асобы БРУП «Бабруйскі дамабудаўнічы камітант».

Як пазначыў нашай газэце намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагызаванай вышэй прадпрыемства з'яўляюцца самастойнымі юридчнымі асобамі, якія маюць розную форму ўласнасці, вытворчасць дзейнасці з эканоміка як абсалютна не звязаная і не залежная адзін ад аднаго.

ВАЖКАЕ ДЗЯЦІНСТВА

Добрага чалавека павінна быць шмат, сцвярджаюць прыхільнікі неабмежаванага харчавання і гагардлівага стаўлення да праслаўленага «90-60-90». Але гэта сцвярджэнне пахіснулася не столькі з-за ўплыву моды, колькі пад нараканнямі медыкаў: лішняя вага і тым больш атлусценне цягнуць за сабой цэлы букет сур'ёзных хваробаў.

Колькасць тоўстых людзей павялічваецца не толькі ў гамбургеравай Амерыцы, але і ў нас. Прычым не толькі дарослых, але і дзяцей. Дарослы чалавек выбірае сам — цяжка худзецца альбо пакінуць усё як ёсць. А што дачыцца малых, то альтэрнатывы вайне лішнім кілаграмам тут няма: атлусценне ў дзяцінстве часта вядзе да цяжкіх праблем на усё жыццё.

Ад «пышчакі» да «тлушчтрэста» адзін крок

— Дзятка, хочаш чечка? А пячонкі? — з такімі пытаннямі да любомай унучкі звярталася бабуля. У вёсцы быць хударлявым лічылася непрыстойным. Маўляў, людзі будуць думаць, што дзіця не кормяць. І жанчына старанна ўмазвала масла ў бліначкі, смажыла падчаровак, ад душы запраўляла клубніцы цукрам і тлуштай смятанай. Яна сустрэла строўную і бледную ўнучку напачатку лета з галашэннямі, а адпраўляў яе ў горад «пышчакі» з румянымі шчокамі.

Праз пэўны час вага дзяцінства перастала мяняцца, і я ёй лезла стала і дражніць у школе «тлушчтрэстам». Бацькі раілі не звяртаць увагі і кампенсавалі крыўды ласункамі. Потым барацьба з лішняй вагой зацігнулася на доўгія гады... Падобны гісторыі эндаркрынолагі распавядаюць дзясятакі, толькі з рознымі варыянтамі.

— Так, добрыя бабулі і жальдася бацькі часта ўносіць сумлінасць у працэс здаровага выхавання дзяцей, — з усмешкай павядае адзін з эндаркрынолагаў аддзялення Магілёўскай абласной дзіцячай бальніцы Іна Сарнацкая. — У нашым эндаркрыналагічным аддзяленні ўсё больш пацыентаў, — расказвае Іна Сарнацкая, — Мы прымаем іх на 12 дзён. Акрамя абследвання, дзеці харчуюцца па спецыяльнай дыеце. Гэта завершаны Міністэрствам аховы здароўя «стол № 8».

Напрыклад, Снеданне — аўсяная каша, якая і несалодкі чай. Другое снеданне — таматны сок. Абед: суп, мяса з кукурузай, кампот і луста ржаного хлеба. Вячэр: капуста з катлетаў, кавава з булкай.

Калектыўны галодны стогнаў у аддзяленні не назіраецца — усё разумою, што прыйшлі лячэння. Хаця бацькоў просіць не спускаць дзяцей і не пакідаць ім грошы для наведвання кіёскаў. У аддзяленні дазваляюцца перадачы: у дзень адна садавіна і мінеральная вада. Калі ўсе умовы выконваюцца, пацыент страчвае некалькі кілаграмаў вагі. Але самае складанае, гаворыць Іна Сарнацкая, не скінчыць, а ўтрымаць вагу, калі дзеці вяртаюцца дадому.

Дзяткава мара і 8-мы стол

17-гадовая Таццяна лічыць сваім самым вялікім дасягненнем, што вось ужо два гады яе вага трымаецца на адным узроўні — а гэта 98 кілаграмаў. Дачуныя расказвае: я маці — поўная жанчына, а сама Таццяна мае праблему з вагой з маленства. Бульба з уласнага агарода, макарона, кашы — гэта звычайныя стравы на сямейным stole. — Я вельмі люблю хатнюю выпенку, але ўважліва сябе не зрыстваю, — паведаваў Таццяна. Яна — актыўны чалавек, любіць кампанію і запусьцілае, што не адчувае ніякіх комплексаў.

Запашальнік МУЗЫЧНЫЯ АДЦЕННІ ДНЯ ўсіх ЗАКАХАНых

«Цыганскае каханне» — пад такой назвай пройдзе ў Мінску першы сольны канцэрт спевачка Івана Бусуля. 12 лютага ў Цэнтральным Доме афіцэраў адбудзецца прадэцэраўскага цэнтру «Слашам» пакажа сваю праграму.

—Колішні выхаванец дзіцячага дома — цяпер адзін з самых запатрабаваных маладых артыстаў, лаўрэат некалькіх міжнародных конкурсаў, спявак з акасамітным голасам і пазнавальным тэмбрам, які мае мноства прыхільнікаў. Менавіта ім прысвечаны ўсе песні з праграмы «Цыганскае каханне» — ад добра вядомых прыз радзіёэфір «Па кропельцы», «Замежжы», «Дастукаціа да нябёсаў», да кампазіцый, якія выконваюцца толькі на канцэртах — «Дзеля цябе», «У тваіх руках», «Над дарогі». Зрэшты, назваць выступленне цалкам сольным будзе няправільна. Падтрымаць маладога спявачка словам і справай прыйдуць яго сябры — калегі па цэху: Віталь Гардзек, Дарыя, Алёна Ланская, Мікіта Фамінных. З Алёнай Ланскай і цыганскім ансамблем «Рамалы», напрыклад, спецыяльна для канцэрта падрыхтаваны некалькі дуэтаў. Акрамя таго, удзельніча даўня марат артыста — праслаўлены дуэтам з заслужанай артысцкай Беларусі Інай Афанасьевай, чым прадэцэраўскаму Ване Бусуляў захапляўся. Сумесню песню для артыстаў напісаў прадэцэраўска Бусуля Яўген Алеянінкіў, і ўпершыню яна будзе выканана якая на канцэрце. Дарчы, Іна Афанасьева ў якасці «музы ўсіх закаханых» будзе вясці праграму, у якой аб'яцваюцца некалькі прэм'ер, незвычайна ражысёрскія хадзі, танцавальныя пастанойкі і ўвогуле яркае запамінальнае шоу.

«14 спатканніў». На іх запрашае Іскаў Абалін, якая рэалізуе ўжо трэці свой аўтарскі праект — музычна-рамантычны. Рэалізаваны ён будзе 13 лютага ў Палацы Рэспублікі. Наглядзячы на тое, што пройдзе канцэрт крэва ў пятніцу, 13-га, спявачка спадзяецца, што ўсё атрымаецца найлепшым чынам — і спатканні, і прызнанні, і ўсякія прыемныя падаарункі для публікі.

Як і ранейшыя праекты «Гэта проста каханне» і «Каханне кіруе светам», цяперашні канцэрт прысвечаны Дню святога Валентына, таму па месцы ён будзе выключна лірычны. Акрамя самой Іскаў Абалін, сустрачыцца з прыхільнікамі на «14 спатканніях» чакаюць Аня Шаркунова, Георгій Калдун, Аляксандр Патліс, Іна Афанасьева, Герман, Вера Каратніцкая, Венера, Віктар Пшанінны, а таксама гурты «Тані-Толькай», «Da Vinci» і іншыя артысты. Усіх іменнаў і задумак арганізатары не раскрываюць, спасылаючыся на тое, што жадаюць захаваць інтрыгу — але можна меркаваць, што, як і раней, у праграме акрамя ўласна мноства песень будуць выкарыстаны пазытныя прызнанні ў каханні. Дарчы, які і два папярэднія праекты, «14 спатканніў» будучы паказаны ў тэлеверсіі, якую падрыхтуе тэлеканал СТБ. Гэта пазначана і на афішы канцэрта, здымаючы ўсе пытанні нахонт таго, ці будуць артысты прадаваць «жэйцям».

ПАРКОЎКІ ў ЦЭНТРЫ БУДУЦЬ КАШТАВАЦЬ БОЛЬШ

За паркоўку ў цэнтральнай частцы сталіцы аўтаўладальнікі будуць плаціць больш. Як паведаміў галоўны інжынер унітарнага прадпрыемства «Гаражы, аўтастанкі і паркоўкі» Пётр Пруднік, у цяперашні час распрацоўваецца комплексная схема арганізацыі руху транспарту і пешаходаў ў цэнтральнай частцы горада. У прыватнасці, прадугледжана такая мера, як увядзенне дыферэнцаванай платы за паркоўку: чым бліжэй да цэнтра размешчана аўтастанка, тым вышэйшы м'ясцовы збор. «Як паказвае аналіз, у рэальных рэалізацыя платных паркоўак транспартная нагрузка змяншаецца на 15–30 працэнтаў», — адзначаў спецыяліст.

Аляксандр ФІЛІПОВІЧ, «Мінск—Навіны».

— У каледж я зусім не адна такая: нас, тоўстых, у групе пяць чалавек, — усміхаецца дзяцінства. — І мой хлопеч, дарчы — хударлявы, не звяртае увагі на маю вялікую вагу. А калі хто і абзавае, то я проста не звяжаю на гэта.

Адначасова праблему ўсё ж такі ёсць. Напрыклад, цяжка набываць маладзевыя адзенне 52-га памеру. Таму Таццяна змяніла булкі на садавіну, смажыла бульбу — на вараную курцы, і марыць пра вагу ў 80 кілаграмаў.

— У нашым эндаркрыналагічным аддзяленні ўсё больш пацыентаў, — расказвае Іна Сарнацкая, — Мы прымаем іх на 12 дзён. Акрамя абследвання, дзеці харчуюцца па спецыяльнай дыеце. Гэта завершаны Міністэрствам аховы здароўя «стол № 8».

Напрыклад, Снеданне — аўсяная каша, якая і несалодкі чай. Другое снеданне — таматны сок. Абед: суп, мяса з кукурузай, кампот і луста ржаного хлеба. Вячэр: капуста з катлетаў, кавава з булкай.

Калектыўны галодны стогнаў у аддзяленні не назіраецца — усё разумою, што прыйшлі лячэння. Хаця бацькоў просіць не спускаць дзяцей і не пакідаць ім грошы для наведвання кіёскаў. У аддзяленні дазваляюцца перадачы: у дзень адна садавіна і мінеральная вада. Калі ўсе умовы выконваюцца, пацыент страчвае некалькі кілаграмаў вагі. Але самае складанае, гаворыць Іна Сарнацкая, не скінчыць, а ўтрымаць вагу, калі дзеці вяртаюцца дадому.

Тойстэя дзеці — адбітак цывільнасці

Некалькі магілёўскіх 4-класнікаў напісалі пра сваю любімую ежу. З усяго спісу псу і макарона з сасіскай — самая здаровая частка. У астатнім: суп—ролант, чыпсы, гамбургеры і таямніча абрэвюатура «УШПМ» — аказалася, «усё, што прадаецца ў МакДональдсе», бульба—фры і хот-дог, марожана на дэсерт. Напоі — кола-фанта і ліманад, сярэд аматараў якіх вывясіў адзінокі прыхільнік соку. Можак сабе уявіць, як бы выглядаў сучасны «Дзень непазлукманасці?»

Бег з капустаў і морквай

На жаль, таблетка ад лішняй вагі не існуе. Хацелася б цудоўнага імнення: раз — і ты зноў стройны і прыгожы! Але такога няма. Спраба пахудзення трэба аднавіць апісаў польскі кардыёлаг: узяць у рукі два вядры з капустаў і морквай і бегчы з імі.

Эндаркрынолаг Ірына Рубекіна ў юнацтве выкаркаслася з лішніх кілаграмаў за кошт сілы волі.

— Я брала прыклад з бацькі: ён можа палова цукеркі з'есці, а другую закруціць і пакінуць на заўтра, «каб пуза не расло», — расказвае зграбная доктарка. — Калорыі не лічыла, але ў порцыях арбынтавалася на растарожы. Забараняла перакусы: можна толькі несалодкі чай, морква альбо яблык дробнымі долькамі. І досюль якую любую нагоду схапіць куды-небудзь як удачу для арганізма.

Здарова ежа і актыўны рух — агульнавядомы сакрыт паспеху. Аднак калі эндаркрынолаг пераконаваць самоў тоўстаму дзіцяці, то гэта парада часта ўспрымаецца ў шыкі. «А калі яму хочацца есці?» — абуралася жанчына. Хаця часам для дасягнення паспеху дастаткова прыбраць са стала батоны і масла, палова візіцеўраў назавусёды сыходзіць ад доктара ў сапсанаваным настроі і ў спадзяванні, што праблема ці тлушч самі сабой рассмокчунца.

Калі бацькі разумеюць праблему і супрацоўнічаюць з медыкамі, то з лішкай вагі ў сваіх дзяцей яны маюць усе шанцы справіцца. Зраўмела, не адразаў. І страты нервовых клетак на гэтым шляху непазбяжна.

— Нельга есці каўбасу побач з малым, якому можна толькі морква, — нагадвае Іна Сарнацкая. — Уся сям'я павінна перайсці на новы рэжым харчавання. Гэта сапраўдная аблога. Я ведаю сям'ю, дзе бацька ўвечары прыходзіць з працы стомлены і галодны, але не садзіцца за стол, пакуль дзіця не ўладзіцца спаць. Каб малому не было зайдзена, і крыўдна ад бацькоўскага «свята жытвая».

Няма іншага шляху, як набрацца цяпраты і тлумачыць дзецям сапраўдную сітуацыю. Наўрад ці тут абдыцца без істрык іль вітрыны чарговай кравы, але вада камень точыць: узрашце дзяцінства казразумее, што хоча быць прыгожай, а хлопчык стоміцца ад жорсткіх жартаў на ўроках фізкультуры.

І нельга зусім не есці: трэба харчавацца, але разумна. На святы можна ўсё (альбо амаль усё) — інакш як жыць без маленькіх радасцяў? Паціўніцы псіхалогічна насты тут вельмі важны: дзіця павінна мець упэўненасць, што хутка будзе «тонкае і звонкае». Асабліва гэта дачыцца ўзраўлівых дзяцінстваў (яны, дарчы, удвая часцей за хлопчыкаў маюць прабле-

Ілона ІВАНОВА.

Парады эндаркрынолага Іны Сарнацкай для дзяцей, якія маюць лішак вагі:

- 1. Як працянуць, трэба выпіць шклянку вады. Гэта ўзмацняе перыстальткі кішчонкі і зніжае арганізм.
2. Бацькам у харчаванні пакінуць блкі — мяса, рыбу, тварог, яйкі. Абмежаваць тлушчы: складанія вугляводы (каша, макарона і г.д.) — без фанатызму; салодкае — амаль прыбраць. На дзень можна толькі 2 цукеркі, пажадана шакладнаў Булкі і пачыненне — нельга. Чыпсы і сукеркі — поўная і безагаворачная канфіскацыя.
3. Рэжым харчавання: паўнарацёнае снеданне (як бы рана ні пачыналіся заняткі ў школе), нармальны абед з супам, вячэр не пазней за 18 гадзін альбо за 3 гадзіны да сну.
4. Толькі здаровыя напоі. Не кола і не ліманад. Перайсці на чай, малочныя напоі і сокі.
5. Фізічныя нагрукі. Тры разы на тыдзень трэба займацца фізкультурай і спортам.

КНІЖКА ПРА ТОЕ, ЯК МЫ ўШАНОЎВАЕМ ПАМЯЦЬ

Зборнік дакументаў і матэрыялаў «Увекавечванне памяці абаронцаў Айчыны. 1941–2008 гг.» прэзентавалі ў Нацыянальным архіве. Гэта выданне рыхтавалі недзе на працягу 1,5 года Дэпартамент па архівах і справаходстве Міністэрства юстыцыі, упраўленне па увекавечванні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяраў вайны Міністэрства абароны, Нацыянальны архіў і цэнтральны архіў КДБ. У кнізе на 300 старонках надрукаваны 95 дакументаў з розных беларускіх архіваў, якія тычацца працэсу увекавечвання памяці ахвяраў Вялікай Айчыннай вайны і дагучыцца ад 1941 да 2008 года: пастановы, загады, вядокі, дакладныя запіскі, стэнграмы.

Напрыклад, у гэтым зборніку можна знайсці Праграму па складаным эскізе—ідэі помніка героям Айчыннай вайны і пачытаць, якім хацелі бацьчы беларусы будучы сталічны Музей ВВА ў верасні 1942 года, калі вайна была яшчэ ў самым разгары: «...Гэты будынак павінен быць найлепшым архітэктурным будаўніцтвам горада, якое ўсім сваім зместам і аб'ёмам будзе адлюстроўваць гісторыю барацьбы з германскімі захопнікамі і ўвасобіць вобразы вялікіх змагароў—героў — вызначальную цэліў нашай Радзімы... Будынак павінен быць узведзены на адной з цэнтральных плошчаў горада, з адпаведным архітэктурным нава-

па увекавечванні паміці ахвяраў вайны. Гэтае выданне паказвае, што Беларусь шыце памяць пра тых, хто аддаў жыццё за краіну, за яе суверэнітэт.

Тое, што гэты зборнік зацкавіць не толькі гісторыкаў, адначасна ў сваім выступленні палкоўнік Віктар Шумскі, начальнік Упраўлення па увекавечванні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяраў вайны Міністэрства Абароны РБ:

— На Беларусі ў гэтай вайсковай гісторыі пошукавыя працы, перапахаванні, дапаўненні навуных пахаваньняў будучы працягваюцца яшчэ не адзін год. А тут сабраныя канкрэтныя дакументы, пачынаючы ад колішніх пастановаў і рашэнняў да сучаснай заканадаўчай базы, якая вызначае парадок пошукавай працы і дзяржаўнага ўплыву вайсковых пахаваньняў. І людзі, якія ў райвыканкамах сёння займаюцца такой працай, маюць патрэбу ў гэтым зборніку.

Дарчы, на прэзэнтцыі прысутнічаў дырэктар Дзяржаўнага цэнтральнага архіва Дагестана Гамід

«Шчасце прыкаціла» да пенсіянеркі з Горак

73-гадовая Валентына Маркаўна Абасваа выйграла аўтамабіль ад «Белаграпрамбанка»

Напрыканцы студзеня «Белаграпрамбанк» падвёў вынікі рэкламнай гульні «Шчасце прыкаціла», якая праходзіла з ліпеня па снежань 2008 года. Удзел у акцыі прымаў укладчыкі банка, якія рэалізавалі свае грошы ў сістэме «Ліній росту» тэрмінам на 500 дзён або папоўнілі любы ўклад «Ліній росту» ў гэты тэрмін на суму не менш за тры мільёны беларускіх рублёў. Галоўным прызам акцыі «Шчасце прыкаціла!» быў аўтамабіль Ford C-max Ghia 2007 коштам 50 450 000 рублёў. У рэкламнай гульні ўдзельнічала больш за 7 тысяч укладчыў. А пераможцай стала 73-гадовая жыхарка горада Горкі Магілёўскай вобласці Валентына Маркаўна Абасваа.

Па прызе ў сталічнае аддзяленне «Белаграпрамбанка», дзе адбылося ўрачыстае ўшыванне, Валентына Маркаўна прыехала ў суправаджэнні старэйшай дачкі і зятця. Пенсіянерка з Горак расказала, што спачатку не паверыла ў свой выйгрыш. Калі ёй 12 студзеня патэлефанавалі, сказала: «Не смеіцеся са старой». Пра сябе Валентына Маркаўна расказвае сціпла: нарадзілася ў Горках, і атрымала медыцынскую адукацыю, усё жыццё працавала медыцынскай сестрай. З будучым мужам, военным афіцэрам, пазнаёмілася ў Азербайджане, дзе потым нейкі час жылі і працавалі. Пасля яшчэ пэўны час сям'я ездзіла па розных пунктах СССР, пакуль не вярнулася на радзіму. Выхавалі пяцера дзяцей, зараз Валентына Маркаўна мае васьмірых унучкаў і траіх праўнучкаў. Старэйшы сын Абасавых пайшоў па следы бацькі: бы ваянным, загінуў у Афганістане. Астатнія дзеці жылі ў Горках, толькі старэйшая дачка Тамара жыве ў Шклове, працуе ў райвыканкаме.

Аўтамабіль у сям'і Валентыны Маркаўны вельмі дарчы — апошнім часам пажылой жанчыне стала цяжка хадзіць. Давалася прадаць нават прыватны дом з садамі і агародзікам і пераарачаць у кватэру. Хаця на жыццё яна не скардзіцца: «Мяне як маці сына-афганца абслугоўваць добра: на дом прыходзяць урачы, лекі бясплатна. Не кідаюць ні выканкам, ні ваенкамат. 15 лютага, кожную гадзіну, заўсёды прыходзіць дамоў супрацоўнікі з выканкама, ваенкамата. Волкі ім дзякуй, і тым мне дапамагаюць, прывозіць прадукты. Дожні сваю адзіну кідаюць. Хоць і сыны добрыя, але дачка да маі ўсё ж бліжэй». Свой прыз Валентына Маркаўна вырашыла аддаць старэйшай дачцы.

Валентына Маркаўна лічыць сябе удачлівай: «Я і ў аб

Сардэчны «дзякуй» — сардэчным людзям

Тэлесеткі

З розных куткоў Беларусі прыходзілі лісты-напаміны пра мужнасць, гераізм, міласэрнасць і выключную любоў да людзей, блізкіх і далёкіх. Такіх гісторый тэлеканал «ЛАД» прыняў больш за паўсотні. А 12 з іх прагучаць на ўсю краіну. Днямі ў малой зале Палаца Рэспублікі фінішава маштабная акцыя «Вялікае сэрца».

Большасць з тых гісторый мы ўжо чыталі, чулі ці бачылі ў выпусках навінаў. Многія ў паўсядзённым руціне прайшлі амаль незаўважанымі. Напрыклад, учынк маладых вайскоўцаў Арсенія Лавовіча і Аляксандра Жандарава, якія выратавалі ў метры жанчыну — маці двух дзяцей страціла прытомнасць і ўпала проста на раікі. Або звычайна незвычайны цуд — работа ўрача-рэаніматолога Сяргея Канькова, які працэў у аперацыйнай суткі (!) і здолеў выцягнуць з таго свету тапелыя. Ці непрактычная даброна Генадзя Малашанкі з Ушачы, які стаў добрым чараўніком і Дэдам Марозам для цэлага сасяльняга прытুলку.

Іншыя гісторыі, наадварот, такія яркія, што хочаць выкарыстоўваць іх як сюжэт для фільма. Баевік (у галоўнай ролі — супрацоўнік лідскай «Ахова» Алег Куньскі, які адзін затрымаў узброенага рабаўніка банка), крэнальнай меладрамы (гісторыя незвычайнай, але моцнай і дружнай салігорскай сям’і — Аляксандра Артаманава і 4-х яго прыемных сыноў, якія гатовы башку ў літаральным сэнсе насіць на руках). Або філм-катастрофы (у параўнанні з вядомым лідскай Андрэем Дробышавым, які на месцы вясільна аварыі здолела патушыць пажар, дапамагчы людзям у легкавых аўто, змятых аўтабусаў з п’яным кіроўцам, аказав падарпелым найважнейшую — першую медыцынскую дапамогу, — галівудскія супергероі адначасова).

І ўсё ж пра ўсё гэтыя гісторыі, мужныя, гераічныя, міласэрныя ўчынкі, і галоўнае, людзей, якія на іх здатныя — нашых сучаснікаў — зусім не лішне напаміныць яшчэ раз. Тым больш што дзякуючы выдучым — расказчыкам цырымоніі «Вялікае сэрца», акцёрам Максіму Паніматчанку і Дамітраву Пусцельніку, падзеі «ажывалі» на вачах... Улічваючы спецыфіку прэміі, арганізатары адмовіліся ад звыклых формы канцэрта, хоць усё ж невялікай музычнай паўзы былі. І гэта, наогул, правільна — бо, на праўдэ кажуць, выслушаць усю 12 гісторый запар і застацца спакойным, з сухымі вачыма было б амаль нерэальна.

Мяне асабіста ўразілі дзве акаліччаны. Першая — што сярод 12 лаўрэатаў (яшчэ адна прэмія была прысуджана цэламу аб’яднанню — валанджэрскаму маладзёжнаму руху БРСМ «Добрае сэрца») палова — маладыя людзі ва ўзросце да 30 гадоў. А значыць, усё папяркі ў адрас «падрастаючага пакалення», якое быццам бы сарцэвіла і можа раўнадуша працімі мяма чужой бяды, разбаючаюца ўшчэнт перад гэтымі падзігамі — выратаванне людзей на вадзе, на паржары, на рэйках метро або на краі моста... Другая акаліччаныя — гэта ўчынак Наташы Каламоец, адной з нямоўкі дзяўчат у ліку лаўрэатаў.

18-гадовае дзяўчынка, з’явілася, не вясёла, не тое каб вельмі дужая на выгляд. Словам, звычайная, але чамусьці менавіта яна, адзіная з вялікай вёскі, кінудася ў ахоплены полымем дом і выцягнула на сабе аднаўскоўда — пахлыноа мужчыну кілаграмаў пад 80. Людзі стаялі ля вяснічак, гаманлі — мо, згарэў ён ужо? І ніводны не кінудася на дапамогу.

Як нас дураць

Зарабляла на падмане... сябровак

Жыхарка Віцебска з вышэйшай педагагічнай адукацыяй, маці трох няпоўнагадовых дзяцей зарабляла на падмане сябровак. Усяго «пакаляў і кішэню» каля 57 мільёнаў рублёў. Абцяцала дапамагчы ў вырашэнні кватэрнага пытання. Рабіла усё магчымае, каб у адыр яе злучылі дзевяціў не з’явіўся надавару. У нашай горадзі, называем яе ў вясёлым гарышчанкаме працэў Святланай Патрыоўнай, была добрая сяброўка. Жанчыны аднойчы пасябрывалі проста на вуліцы. На дзіцячых пільцоў яны разам гулялі са сваімі маленькімі дзецьмі. Неяк Галіна Іванавна расказвала, што яе брат хоча купіць у Віцебскую кватэру, шукае актыўна варыянты. Святлана ў адказ заапуніла, што ад душы гатова дапамагчы. Вось, якраз у спадчуну кватэра дасталася. Вядома, прадаць кватэру знаёмым і прыемным, і бяспечна, ды і пасрэднаці ніякія не патрэбны. Галіна Іванавна перадала ўсё, што пачула ад сяброўкі, брату.

Потым пры асабістай сустрэчы дамовіліся пра цыну за кватэру — 8 тысяч долараў. І гэта за двухпакаеўваю кватэру ў цэнтры Віцебска! Іншыя мо і засумняваліся. Але ў рэальнасці такога прапановы. Ён брат Галіны паверыў у «кватэрную казку». Дзіўна, што ў яго нават не было жадання надаваць тую самую кватэру — яго будучую. «Свае» ж людзі, які не паверыць сяброўцы сястры?

І вось на працэў двух гадоў Святлана Патрыоўна спакойна атрымлівала грошы за міфічную кватэру. Разумела, што, магчыма, усё-такі папросіць яе паказаць. І прыдувала літвую камбінаваную — папросіла ключы ад кватэры ў яшчэ адной сяброўкі. Менавіта гэтыя ключы і прадмаманстврала пакупнікам. Адначасна, што кватэру яе сяброўка толькі здымае. Праз год пасля таго, як Святлана была перададзена ўся сума грошай, пакупнікі ўрэшце зразумелі, што іх падманулі. Таму пачалі працаваць у Святлану вярнуць доллары. Святлана ж, ведаючы пра тое, што Галіна стаіць у чарзе на паліянцанне жылёвых умоў, прапанавала свае паслугі, каб хутчэй вырашыць гэтыя пытанне. Маўляў, магу паспрыць, каб выдзелілі кватэру ў доме, што будзеца, бо

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Кантракты «мінусе» чарка

За мінулы год за расніццё спіртных напояў, уживанне наркатычных ці таксічных рэчываў у працоўны час ці па месцы працы ў Беларусі былі скасаваныя 4507 кантрактаў. Пры гэтым, як паведамілі ў Дэпартамент дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, адначасова за спробы схаваць факты парушэння працоўнай дысцыпліны падначаленымі сваіх пасада пазбавіліся 65 кіраўнікоў і службовых асобаў.

Як сведчыць статыстыка, летась пры непасрэдным выкананні сваіх працоўных абавязкаў у Беларусі загінулі 207 і атрымалі цяжкія траўмы 748 чалавек — гэта адпаведна на 9,6 і 1,2 працэнта менш, чым у 2007 годзе. Разам з тым, адначасна першы намеснік старэйшын дэпартаменту Аляксандр Семіч, сярод прычын вытворчага траўматызму становіцца ўсё больш актуальнымі так званы «чалавечы фактар». І ў тым ліку — ужыванне моцных напояў. Паводле вынікаў спецыяльных расследаванняў, летась 38,2 працэнта работнікаў, якія загінулі, і 11,2 працэнта работнікаў, што атрымалі значныя, знаходзіліся ў стане алкагольнага ап’янення. Прычым у параўнанні з 2007 годам аб’ёмнае гэтага лічбы ўзрастаў. Дарчы, значныя Аляксандр Семіч, у гэтым плане з’явіўся і сваёсаблівы «рэгіянальны» рэкорд — летась на Гродзеншчыне «пад градусам» знаходзіліся амаль тры чвэрці работнікаў, якія атрымалі траўмы са смяртонным выхадом.

Сяргей ГРЫБ.

На Наташы, калі яна здолела выцягнуць мужчыну з дома, ужо гарэла кофта. Адкачаць гарэлыя дзя прыдзе «хуткай» ёй дапамагла сястра. Той, дарчы, апрытомнеў у балючы і нават не памятаў, што з ім здарылася. Наташа, якая ў той вечар увогуле збіралася на дыскатэку, цэньніка вярнулася дадому і легла спаць. Бацькі нічога не ведалі і толькі рапнаў заўважылі прапаленае адзенне, ды яшчэ потым суседзі па тэлефанавалі з расповедам. А што выратаваны, як аддзячы? «Ды не было ніякай там падзікі, з — з лёгкай умешкай узгадвае Наташа. — Маці толькі пахваліла, што маладзец. Ну, сястры яшчэ перажывалі за мяне». Але крыўды дзючына не трымае, а пра ўчынак свой ніколы не шкадуе — як можна было не дапамагчы, добры ж чалавек, не п’яніца нейкі прапашчы. «Увогуле, які б чалавек ні быў, заўжды трэба дапамагчы, — тут жа папраўле Наташа сама сябе. — Бо гэта ўсё адно жыць чалавек. Можаш не праціць сябе — не праходзіць. Мо ў свой час міма твай быды таксама не працідуць». Гераній сябе Наташа Каламоец не лічыць — наадварот, калі на вуліцы яе пазнавалі, адмаўлялася — «не, гэта не я». А ў вёсцы яе і да гэтка паважалі, бо заўжды была баявой, адчайнай...

Іншыя лаўрэаты зольшлага таксама свае ўчынкы падзігамі не называюць, і сябе ў гэрой не запісваюць. І тым не менш, яны — гэрой. Яны побач з намі, сярод нас, і, хочацца верыць, могуць правіцца ў кожным з нас. Бо часам, як заўважыла вядучая «ЛАД» Саша Сямігіна, у жыцці здараюцца выпадкі, «калі нават самая маленькая дапамога важнейшая за самае вялікае спачуванне».

Прэмія «Вялікае сэрца» — для людзей, на чалавечкалобстве якіх трымаецца свет — які спадзіюцца арганізатары, стане традыцыйнай, і высакародныя ўчынкы нашых сучаснікаў не застаюцца незаўважанымі. Тэлеверсію ж першай цырымоніі ўручэння гэтай прэміі «ЛАД» пакажа 1 лютага.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.
Фота прэс-службы БТРК.

ПАЖАРТАВАЛІ
Двое навуэнцаў ліцця ноччу ў пакоі інтэрната пастрылі «пад нуль» сваёй аднакурніцы з в. Ястрэмель Баранавіцкага раёна. Пастрылі пацярпела гвалтоўна і міліцыя расцаніла гэта, як хуліганства, а не жарт. Узбуджана крымінальная справа.
Сымон СІСТУНОВІЧ.

Двое навуэнцаў ліцця ноччу ў пакоі інтэрната пастрылі «пад нуль» сваёй аднакурніцы з в. Ястрэмель Баранавіцкага раёна. Пастрылі пацярпела гвалтоўна і міліцыя расцаніла гэта, як хуліганства, а не жарт. Узбуджана крымінальная справа.
Сымон СІСТУНОВІЧ.

Кожным разам, калі Раіса Кукарэка (яе прозвішчы ў гэтым артыкуле змененыя па этычных мераваннях) ад’язджала ў гэсі да сваёй дачкі ў Маскву, яна пасіла суседку Ларысу Бачылу прыглядваць за яе мужам Іванам Пліпавічам ды карміць сабаку і двух катой. Апошняя гаспадару прыватнага дома ў Жлобіне было назручна. Ён, інвалід трэцяй групы, нядаўна перанёс інфаркт, і ў яго не дзейнічала правая рука і нага. Каб нікому не замінаць, той летам, да самых халодуў, жыў у добраўпарадкаваным вагончыку, што знаходзіўся побач з хатай.

І вось, калі Ларыса Сямёнаўна 19 жніўня мінулага года (якраз у гэты дзень адзначалася праслаўленае свята Праабражэнне Гасподне, якое ў народзе называецца Ялыбным Спасам), сабралася зайсці да Івана Пліпавіча, то ўбачыла ў дзверы ў яго незнаёмага маладую жанчыну. «Туды нельга, — нервова перагараліца ёй дарогу тая і на недаўмыслны позір Бачылу дадала нежакую таімінка: — там займаюцца сёскам».

Ларыса Сямёнаўна павярнула назад, і сказанае незнаёмкай доўга не выходзіла з яе галавы. Таму раніцай наступнага дня яна ўзяла кірунак да вагончыка і не дачоўдзіла да яго, заўважыла, што дзверы прыдчыненыя. А калі пераступіла парог, ад жаў лёду не страціла прытомнасць: на падлозе ляжала ў лужыне жывы жанчына, на якой не было ніводнага шматка якой-небудзь талючкі, а на канале, адкінуўшы галаву назад, сядзеў мёртвы сусед з некалькімі плямамі крывы, што распуціліся па шэдры. У жанчыне Ларыса Бачыла пазнала Лідзію Сяліцкую, якая жыла недалёка ад Кукарэкі, якой нядаўна споўнілася пяцьдзесят гадоў. Іван Пліпавіч быў старэйшым у яе на сем гадоў. Перападоханая Ларыса Сямёнаўна, перапоўніла рознымі кашмарнымі думкамі-здагядкамі, вярнулася дадому і набрала на тэлефоне нумар міліцыі.

Не будзем тут апавядаць пра тое, як дзейнічалі праваохорныя органы, якія юнавалі версіі гэтай трагедыі, як высвятлялася акаліччаныя збытоўства. Але скажам, што ў поле зроку міліцыі і пракуратуры трапілі 46-гадовае Міхал Ханека і 27-гадовая Марыя Дзяржына, якія ўжо на першым допыце прызналіся, што былі сведкамі збытоўства... Міхал сярбаваў з Кукарэка больш за дваццаць гадоў. Сярбаваў моцна. Аднойчы нават выраптаў яго, калі той п’яны трапіў у гурбо снегу і не моў выкараскаваць. У сваю чаргу і Іван Пліпавіч вярнуўчы яго аднойчы, калі ён вярнуўся з турмы і не меў добрага адзення. Кукарэка тады падарыў яму касцюм і чаравікі. Сяброўства мужыкі падтрымлівалі за душэўнымі размовамі, добрай чаркай.

Так вось было ў той дзень Спаса. Міхал прыйшоў да Івана Пліпавіча разам са сваёй сужыцелькай Марыяй. Прыхалілі з сабой кавун і дзве бутэлькі гарэлкі: савай і Сядзель, вышвалі, гутарлі. Але тут нечакана прыйшла Лідзія Сяліцкая,

Запавет для нашчадкаў

ПАМЯТАЦЬ, КАБ ЖЫЦЬ ДАЛЕЙ!

27 студзеня 1945 года савецкія войскі вызвалі Асвенцім. Войнаў чаўу страшны малонак: знішчэння людзі, проста шкіды, абцягнутыя скурай, трупы пах, які было запуюненае сімовае паветра, печы для спальвання людзей і шчы горад баракаў. У гэтым горадзе смерць стала прывычнай з’явай. 80 працэнтаў ахвяраў Асвенціма — яўрэі, усё жа падчас ваіны загінула 6 мільёнаў чалавек. Гэта не абязлічана статыстыка: за кожнай лічбай асобны лёс, свой унікальны свет. Паводле рашэння ААН, прынятага ў 2005 годзе, 27 студзеня прымеркаваны да дня вызвалення Асвенціма і адзначаецца штогод.

Пра тую страшную падзеі ўспаміналі і ў Мінскім яўрэйскім абшчынным доме ў мінулы аўторак, 27 студзеня. За тых шэсць мільёнаў ні ў моманце не віватвалі людзей у той дзень запальвалі свечкі памяці.

Антоніў БРУК, прадстаўнік ААН у Беларусі, запальваючы першую свечку, сказаў:

— Памятаваць пра кожнага мужчыну, кожную жанчыну і кожнае дзіця, якія загінулі ад рух нацысцкіх катаў, мы павінны пацвердзіць неабходнасць абараняць усіх без выключэння людзей, а таксама змагацца з правамі антысэмітызму, нецярпімасці і прадурзятасці, калі б і дзе яны ні праявіліся.

Пра тую страшную падзеі трэба памятаць, каб не паўтарылася ўсё зноў. Але ёсць людзі, якія не толькі не хочучь захоўваць памяць, але і ўвогуле адмаўляючы факты знішчэння цэлага народа. Пра гэта гаварыў Надзвычайны і Паўнамоцны пасол дзяржавы Ізраіль у Рэспубліцы Беларусь Эдуард ШАПІРА.

— Мне здаецца, Мінск з’яўляецца адным з тых месцаў, якое магло б асяваць памяць людзям, якія адмаўляюць халакост. Ім трэба было б наведваць мемарыял «Яма» ў Мінску, дзе былі расстраляныя каля 5 тысяч яўрэяў у адзін дзень, сустрэцца з тымі, хто перажыў страшныя часы.

Мне даводзілася чуць меркаванне пра тое, што яўрэі самі ішлі на смерць... — кажа вясель Мінскага гэта, падполшчык, партызан Уладзімір Сямінавіч РУБЕЖЫН. — Але я не разумею, як такое можа на казаць? Людзі хацелі жыць. Змагаліся, нягледзячы на парозу смерці, голод, разруху, забойствы і знішчэння. У Мінскім гэта, дзе я прабыў паўтара года, з першых дзён існавала падпольная арганізацыя. Мне ў пачатку ваіны было ўсяго 12 гадоў. Я звязваўся з партызанамі, з «русскім раёнам». Мы стараліся нежак дапамагчы: стваралі друкарню, збіралі медыкаменты. І ўсё гэта было дзеля Перамогі.

Дзеля Перамогі працаваў і Лёў Кулік — галоўны ўрач інфекцыйнай балючы на тэрыторыі Мінскага гэта, кіраўнік адной з найбуйнейшых падпольных груп медыкаў. Памышканне балючы быў цэнтрам падполля, дзе сустракаліся кіраўнікі падпольных арганізацый горада. Гэта

Фота Анастасі КІШЧУКА.

«Салодкая парачка» загнала ў труну двух чалавек

У адказ на гэта забойца моўкі падала нож Ханеку. Той, не раздумваючы, размажыўся ў ідарыў ім гаспадару вагончыку ў праўную частку грудзей, нож пакінуў там. Потым схапіў другі нож, большы, па пам’яках, і два разы садануўшы ім у левы бок грудзей, выйшаў на двор. Потым, дома ўжо, калі «салодкая парачка» сядзела за бутэлькай гарэлкі, Марыя расказала Міхалу, што сведчыла аб тым, што Дзяржына магла каць-небудзь збыць на горкі ябылк.

Жыць разам гэта «салодкая парачка» каля месяцаў два назад на глебе поўнага, так сказаць, узаемнага інтарэсу да алкаголю. І аказалася, ці яшчэ больш прыемнага. Але ж, калі праваахоўнікі пачалі дзатэлева разбірацца, што ж адбылося ў тым вагончыку, кожным разам Ханека і Дзяржына, якія былі затрыманы, і, натуральна, не маглі ўзгадняць свае паказанні, пачалі балюцца ў адказ за наяростыя пытанні, а потым, як гэта здарэцца іным разам, пачалі пераказваць віну адно на аднаго. Першы кроў у гэтым напрамку зрабіла Крывавая Мэрыя, а потым, ужо на судзе, асабліва паўрушылі выступленне, не вытрымаў і Міхал, заўважыў, што ён зробіць чыстаарэдачнае прызнанне.

Скажам адразу, што як следству, так і калегі Гомельскага абласнога суду, а потым і калегі Вярхоўнага суду краіны няпроста было разважыць усё вузельчкі названай крымінальнай справы, аднак сёння, калі прыгавор уступіў у дзеянне, паўстае такі малонак жудаснага збытоўства. ... Лідзія Сяліцкая ахвотна вырпіла паддадзеныя ей чарку і гэты, як заўсёды ў падобных выпадках, надаваў ёй асабліва вяселасці. Як гаварылі шматлікія сведкі, жанчына пасля добрай порцы спіртнога пачынала спяваць песні, скакаць, паступова, без усяіх там прапановаў ці просьбаў прысутных мужыкоў, сідкаваць з сябе адзенне, застаючыся ў чым сама нарадзіла. На гэты раз яна выбрала некалькі экзатычных танцаў. Міхал адначасна прыгожа цела ў яе. Гэта прывяло ў шаленства яго сужыцельку, і яна ў адно імгненне некалькі разоў ударыла жанчыну, якая на гадах была старэйшая за яе матулі. Калі тая ўпала, схаліла яе за валасы і пацягнула ў куток паміж шафай і кананай. І там пусціла ў год вялікі нож, якім разразаў дзь тры месяцы ці дзевятнаццаць дзён. Ён некалькі разоў трапіў у выварожэнне, пазбавіўшыся сям’і, і шмат гадоў быў пастаянным кліентам у наркалагічнай службы. Як гаворыцца, да пары яму прыйшлася Марыя Дзяржына. Ёе бацькі «разбегліся», калі дзючыніцы споўнілася два гады, і яна выхоўвалася маці і дзядуляй, якія ўжо знаходзілі сябе ў турме. Таму не даводзіцца здэдуляцца, што Марыя ў школе пася

было зручна, бо немцы баяліся інфекцыі і не заходзілі туды без неабходнасці. Урачы і медсестры збіралі медыкаменты, зброю для партызанаў, хавалі ў балючы падполшчыкаў.

У 1942 годзе Лёў Кулік быў расстраляны. Праз 67 гадоў яго сын, Раман Львовіч Кулік, атрымаў за бацьку медаль «60 гадоў Перамогі ў Вялікай Айчыннай ваіне 1941—1945 гг.». Такім жа медальём былі пасмяротна ўзнагароджаныя яшчэ 20 яўрэяў-падполшчыкаў Мінскага гэта.

— Мой тата быў вельмі спакойны і здольны ў цяжкіх сітуацыях узяць сябе ў рукі, супакоіць другіх, — расказаў Раман Кулік. — Калі яўрэйскіх ўрачоў сганалі ў гэта, а там былі сапраўдныя сваяці ў сваёй галіне, майго тату, з-за яго спакойнага характару, назначылі галоўным урачом, а яму на той час было ўсяго 33 гады. Ён здолеў згуртаваць калектыв. Але агульную справу медыкі рабілі разам. І я лічу, што гэты медаль не толькі майму тату, але і ўсім тым, хто загінуў у гэта, хто здолеў выжыць, хто не даждыў да Перамогі. Я дзякую ўладам Мінска за рашэнне ўстанавіць на будынку балючы (вул. Кальварыйская, 3 «А»), цыпер — будынак музычнай школы. — Аўт.) мемарыяльную дошку. Вельмі важна не забывацца пра тую страшную падзеі, трымаць іх у памяці.

Памятае пра іх і моладзь. Гэта стала зразумелым пасля таго, як пад’явілі вынікі І Рэспубліканскага конкурсу «Халакост. Гісторыя і сучаснасць. Урокі талерантнасці». У ім удзельнічала больш за 1000 чалавек з 75 гарадоў і 227 населеных пунктаў Беларусі. Узнагароджанне лаўрэатаў праходзіла ў кастрычніку мінулага года. А 27 студзеня ўручаліся дыпломы навуэнцам і студэнтам, якія прынялі ўдзел у конкурсе.

Праект конкурсу падтрыманы Рэспубліканскім фондам «Халакост» і Міністэрствам адукацыі. Работы збіраліся на працягу года. Сярод іх былі вершы, апавяданні, відэафільмы, плакаты. Члены журы — гэта прадстаўнікі яўрэйскай, дзяржаўных і грамадскіх арганізацый, рэспубліканскай ЦМІ — ні адну не пакінулі без увагі. Усе ўдзельнікі былі адначасна дыпломамі, лістамі падзікі і спецыяльнымі прызямі. Але бадай што самым каштоўным прызнаннем сталі словы падзікі, якія яны пачулі ў той вечар ад старых людзей з гледацкай залы.

Напрыканцы вечара прысутным паказалі дакументальны фільм, пра тое, як збіраюцца весткі пра загінулых, фотаздымкі тых, хто назаўсёды застаўся ў той вайне... Людзі глядзелі і плакалі. Можна, нехта пазнаў свайго блізкага, але, хутчэй, яны не вытрымалі, калі бачылі заплаканых, брудных дзяцей, якія схілілі над целам забітай мамы, маладых дзючат, якія, ідуць на расстрэл, саромеліся свайго непрыкытага цела і закрываліся ад камеры, старэнкага дзядулю, у вачыя кава застала жах... На гэта немагчыма было глядзець. Як жа такое можна было рабіць?!

Марына ЛЯВОШКА.

На пяты паверх, без ліфта...

Сама я тых аб’яў не чытала, але ж людзі хлусіць не будуць: маладыя адна праз гэту сэжучку шукала. Напісала так: «3 самымі сур’ёзнымі намерамі пазнаёмлюся з маладым, высокім, прыгожым, разумным, добрым, багатым і без шкодных звычак». Чакала-чакала — у адказ — каб гуы! А замуж жа выходзіць трэба.

Праз год-другі падала аб’яву яшчэ раз. Ну, што шукае маладога, высокага, прыгожага, разумнага, багатага, добрага, без шкодных звычак... Ну хоць паглядзець».

Не ведаю, ці пашчасіла ёй, бо, прынамсі, мае прыяцелі (якія мелі хоць нешта з патрэбных якасцяў) падобных аб’яў не чыталі — з дзючатамі, з жанчынамі знаёмліліся, як кажуць, дзе пападзе. І адзін, дарчы, цікава расказаў, як каровую праводзіць пайшоў — пехам і досыць далёка, як прыйшлі нарэшце ў двор і яна, задраўшы галаву там, ціха сказала:

— Вунь бачыш — на пятым паверсе вокны мае? Калі хочаш, можам падніцца — кавы пап’ем, музыку паслухаем, пасядзім.

Іншы, магчыма, згадзіўся б, з радасцю, а той — не. Прычуну нейкую выставіў — сур’ёзнаму для жаночых вачэй. Нам жа, нааўтару, шчыра сказаў, што «як падамуць, што гэта ж на пяты паверх, без ліфта... А потым гаварыць з ёй пра штось, танцаваць дзі, крый Бог, распрацана». У яго?...

Гэта (мо прабыцца?) крылатая (хай і ў вузкіх коле...) фраза пра пяты паверх без ліфта ўзгадалася нездарма: не так даўно знаёмце «знайшоўся». Не, не той. Але вельмі падобны — такі ж высокі, прыгожы, багаты... І нават пастаючы, можна сказаць. Пазваніў, павітаўся, прабасяў, што гэта ж маўляў нонсенс. (Недарэчы, бізнесменка. — Аўт.) — у адным горадзе жыць і гадамі не бачыцца! Гэта — памылка, бо жыццё — кароткае і час лічыць. Трэба сустрэцца, трэба ўбачыцца. Ну хоць на паўгадзіні. Прычым сёння ж.

«Сёння ж», шчыра кажуць, зусім не выпалада (ды і, паміж намі, не вельмі хацелася, бо аб’яўляўся гэты знаёмце, які правіла, у двух выпадках — альбо добра падліўшы, альбо маючы чым пахваліцца). Але скажаць яму «не», я, — проста не паспела.

— Я прыеду! Сам. К вам в офіс, — не то ставіў да ведама, не то ласку рабіў знаёмце, «У мя ўвядуцца ў — у мяня ж машина, водзіце. Это ж не вам... Корочэ — ждите. На входе...»

Што заставалася? Толькі сустрэць. ...Ліфт, дзякуй Богу, працаваў, і мы, сустрэўшыся, на пяты паверх (гэта проста супадзенне. — Аўт.) падняліся разам.

— Да, не богато живете, — значныя ён, заплыніўшы ў вестыбіюлі.

— Не богато, — ціха прагаварыў яшчэ раз, апынуўшыся ў «офісе» і, як падалося, «сфатарадаваўшы» позіркам старэнкую маблю, камп’ютар, чайнік...

— А вы не мяняецеся! — чарга, падобна, дайшла да мяне. — Та жэ прачіска, та жэ коллекцыя... (Я мігам схавала ногі пад крэслам, бо хто ж яго ведае, што памянчы мужчыны — «те же» маглі быць і туплі!).

— О-о, кофе! — адхіліўся ад «ліній» гося, — ну покажце, покажце, што выныце фётэ-бурабурская прасца? Да... Неплохо. Но в следующую раз я вам получше привезу. Тот, который сам пью. Знаете какой у меня есть... Я не знала, я здагадалася, што ў яго ёсць... Усё... І насамрэч лепшае — пасада, офіс, зарплата, кватэра ў горадзе з усімі наваротамі, машына, дом-дача ў прыгарадзе... Есць (гэта — з новых «набыткаў») другая сям’я ў удвая маладзейшаю жанкай, кола сяброў, у якіх пастаянна ездзіць на рыбалку і ходзіць у лазню... Есць падарожжы... Што ўжо казаць пра нейкую каву з гарбатай... Але ж госяць хацелі... Расказаць... Хай яшчэ раз. Да таго ж — ён падставі для гэтага меў: мя і насамрэч гады са два не сустракаліся і я распыталася, бо цікава ж...

Ён у мяне не пытаў нічога — яму (трэба разумець) відэачына было — праца тая ж, сям’я і таксама. Не цікава жыць, не маю, чак расказваць,

Лякарства ад крызісу

Нефармат

Калі аднаццаці вечара на пустэльным прыпынку, калі ў твар несупакойна льець мокры снег з калючым ветрам, нарэшце ўдалося дачакацца таксоўкі. Было гэта ў календары студзенскія дні, калі ў Брасце ішоў фестываль класічнай музыкі, а сучасныя ліхаманка скупіліся долары, халадзіліны, мабільны, золата, нават шэфкі для смецця. На наступным прыпынку ў папуты мікрааўтобус зайшла жанчына гадоў пяцідзесяці, села побач і пачала не тое што зносна, хутчэй весела лаяць надвор'е: «От мярзота ў вочы ляціць! І чаму людзям у такую пару ў хаче не сядзіцца? Мне — з працы, мусіш ехаць». «Я з тэатра», — кажу. «О, шанцце некаторым, зараж жа фестываль, афішы кругом вісяць, а я працую да дзесяці, толькі б дадому дабрацца, — потым нечакана мяняе тэму. — Не чулі, калі ў гэтым годзе эпідэмія будзе, звычайна ў гэтую пару грып наступае?» «Не ведаю, — кажу, — неяк сёлета не гавораць пра хваробы, усе грашмама занятая». «Што праўда, то праўда, — падхоплівае сразумоўніца, — у нас на працы кожны дзень, нібы зводзіць з гарачых кропак, новыя выплукі: то дэманізацыя, грошы ўжо ў мяшчак прывезлі, звычайна знаймі на свае вочы банчы, то долар заўтра яшчэ ўдвая вырасце, то ўпадзе. Рабочы дзень пачынаецца з паведамленняў, то купіць спальню, віталію, халадзільнік, то зноў рублёвы ўклад за тры дні да тэрміну, і колькі праставай у абменніку. Адна я маўчу, хаваюся, іду ў падскобу і доўга корпаюся». «А чаму? У вас грошай зусім няма, ці вы прышылоў на гэту мітусню глядзіце зверху?»

— Ды не. І грошай сям'я такія запасы, як ва ўсё. Але я лічу, се адно не ахопілі, не ўгадалі, як яно лепш. Калі ўжо алігархі не ўгадалі, не прадугледзілі, то нам... Але мяне гэта не хвалюе, не думаяцца пра гэта, аж сорама перад дзеўкамі на працы. Я нядаўна замуж выйшла. Другі раз. Я толькі дадому спяшаюся хутчэй, зранку думаю, чаго б смачнейшага прыгатаваць, куды б на выхадны паехаць. А што канана старая, халадзільнік не новы — дык халера з імі.

Жанчына ні разу не абмовілася, што яна вельмі шчаслівая, але тое было напісана на твары, ад якога сыходзіць спакой. Была відаць, што яна нават саромецца гэтага, ну як у тым анекдоты. Памятаецца, калі французскай жанчыне кажуць камплімент, яна дзякуе і характэрна прыплюшчвае вочкі, калі нашай — яна бітжыціцца, пачынае шухаць недапоўні і сама іх выдае: воі, у мяне спадзіцца не новая, прыкося сёння недаспадаржана, туплі ступатныя. Той жа выпадак з маёй выпадковай спадарожніцай. Пасля канцэрта класічнай музыкі яна стала нібы працягам таго, што зрабіла са струнамі душы восекая музыка, стала падказкай: калі ў цябе гармонія ўнутры, усе знешня пераходзіць можаць сцікнуць, нібы снег з шапкі.

Вядома, крызіс так ці інакш зачэпіць кожнага. Цяны, які іх не гоняць назады, яны знаходзяць дарогу наперад. Дасціпны расійскі паэт ужо адзвядзю на апакрыфі: «Крызіс, он не идёт. Не жоржарыш, не уйдёшь». Ды і без Вячаслава яно, што крызіс зжоржарыш. І ўжо зжор. Мае маладыя сваікі, што паканіліся напрыканцы мінулага года, кінуліся ў будаўнічыя арганізацыі, каб знайсці кватэру. Тым больш што на першы ўзнос грошы да сваяроў. Будуючы — з радасцю, стаць і закляючы, што называецца, з парого, жылі на прадаж у іх колькі хончаш. А вось у банку маладоў сям'ю хутка вярнулі на зямлю, ім папярэдня патлумачылі, якую зарплату яны павінны атрымліваць на дваіх, каб маглі атрымаць крэдыт і выплачваць штомесяц тры з лішнім мільёны. А ў іх на дваіх — крыку менш за два. Засумавалі маладыя і зразумелі, што з марай пра ўласнае жыццё пакуль давядзецца развастацца.

Есць выпадкі інакш горшыя, калі людзі вымушаны прадаваць жыллё, якое набылі, бо яны не ў стане выплачваць зорскія крэдыты. А некаторым з гэтых кватэр няма куды ісці, застаецца толькі адзімаш чужы куток. І ўсё ж гэта не падстава, каб чапляць вярхоўку або кідацца на райкі, які зрабуў нямецкі мільярдыр. Адна старая бабунька, пра якую давядлося пісаць шмат гадоў там, казала, што кожнаму пакаленню паспяхоўна свае выпрабаванні. Яны перажылі вайну, амаль што голад, нястачу, нам выпадае нешта іншае. Ды і да крызісу цяжка мола было людзей, якія ледзьве зводзілі канцы з канцамі? Але ж нека змалодзілі, у спадзяванні, што нешта будзе, жыццё некуды выведзе.

Часта ўспамінаю жанчыну, што падсела да мяне ў маршрутны таксі. Я яе сама сабе прызвала антыкрызіснай. Я яе кампанію, бады, вярта далучыць і даўняга майго знаёмца, які быў «антыкрызіснай» у самым пачатку 90-х гадоў. Хто старэйшы, памятае гэты час суцэльных дэфлітэй, талонаў, карткі і ўсеагульнага хаосу гэтыя развалі краіны. Тады на жыллі таксама нічога не разлічвалі, бісплатна перасталі даваць а платаніе не лічылі будаваць. Цяпер раслі і ўжо зжор. Мае маладыя сваікі, што паканіліся напрыканцы мінулага года, кінуліся ў будаўнічыя арганізацыі, каб знайсці кватэру. Тым больш што на першы ўзнос грошы да сваяроў. Будуючы — з радасцю, стаць і закляючы, што называецца, з парого, жылі на прадаж у іх колькі хончаш. А вось у банку маладоў сям'ю хутка вярнулі на зямлю, ім папярэдня патлумачылі, якую зарплату яны павінны атрымліваць на дваіх, каб маглі атрымаць крэдыт і выплачваць штомесяц тры з лішнім мільёны. А ў іх на дваіх — крыку менш за два. Засумавалі маладыя і зразумелі, што з марай пра ўласнае жыццё пакуль давядзецца развастацца.

Есць выпадкі інакш горшыя, калі людзі вымушаны прадаваць жыллё, якое набылі, бо яны не ў стане выплачваць зорскія крэдыты. А некаторым з гэтых кватэр няма куды ісці, застаецца толькі адзімаш чужы куток. І ўсё ж гэта не падстава, каб чапляць вярхоўку або кідацца на райкі, які зрабуў нямецкі мільярдыр. Адна старая бабунька, пра якую давядлося пісаць шмат гадоў там, казала, што кожнаму пакаленню паспяхоўна свае выпрабаванні. Яны перажылі вайну, амаль што голад, нястачу, нам выпадае нешта іншае. Ды і да крызісу цяжка мола было людзей, якія ледзьве зводзілі канцы з канцамі? Але ж нека змалодзілі, у спадзяванні, што нешта будзе, жыццё некуды выведзе.

Часта ўспамінаю жанчыну, што падсела да мяне ў маршрутны таксі. Я яе сама сабе прызвала антыкрызіснай. Я яе кампанію, бады, вярта далучыць і даўняга майго знаёмца, які быў «антыкрызіснай» у самым пачатку 90-х гадоў. Хто старэйшы, памятае гэты час суцэльных дэфлітэй, талонаў, карткі і ўсеагульнага хаосу гэтыя развалі краіны. Тады на жыллі таксама нічога не разлічвалі, бісплатна перасталі даваць а платаніе не лічылі будаваць. Цяпер раслі і ўжо зжор. Мае маладыя сваікі, што паканіліся напрыканцы мінулага года, кінуліся ў будаўнічыя арганізацыі, каб знайсці кватэру. Тым больш што на першы ўзнос грошы да сваяроў. Будуючы — з радасцю, стаць і закляючы, што называецца, з парого, жылі на прадаж у іх колькі хончаш. А вось у банку маладоў сям'ю хутка вярнулі на зямлю, ім папярэдня патлумачылі, якую зарплату яны павінны атрымліваць на дваіх, каб маглі атрымаць крэдыт і выплачваць штомесяц тры з лішнім мільёны. А ў іх на дваіх — крыку менш за два. Засумавалі маладыя і зразумелі, што з марай пра ўласнае жыццё пакуль давядзецца развастацца.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Мова — душа народа

Родная — нязвыклая?

Прыспей час сур'ёзна ўзвясці за справу адраджэння роднай мовы, бо на ёй трымаецца наша шматвяковая гісторыя і культура. Але разумення таго, што наша мова гэта велізарная духоўная каштоўнасць, у большай частцы нашага грамадства, на жаль, няма. Як няма і надзеі на тое, што родная мова ў нашым рускамоўным гарадскім асяроддзі будзе жыць на маганні атаматары-бабчы, сяброў ТБМ, невялікай колкасіці інтэлігентнаў. Гэта ў 20—20 гады ХХ стагоддзя мова развівалі і пісьменнікі, і школы і наогул «усё беларускае грамадзянства», які пісаў акадэмік С.М. Некрашэвіч. Сёння, у пачатку ХХІ-га, сітуацыя іншая. Нягледзячы на тое, што мы маем Закон «Аб мове ў Рэспубліцы Беларусь», нельга сказаць, што ён спрыяе развіццю роднай мовы.

Арткул 3 гарантуе права карыстацца нацыянальнай мовай, аднак гэтакі не спрыяе тое, што арткул 4 аб абавязковым валоданні беларускай мовай кіруючымі і ўсімі работнікамі дзяржаўных органаў, падпрямстваў, устаноў, арганізацый у поўнай ступені не выконваецца. Калі ў рускамоўным асяроддзі грамадзянін, які хоча, каб мова яго прадкаў жыла і квітнела, пачынае размаўляць па-беларуску, гэта гучыць нечакана і нязвыкла. У краіне насамсрод не створана сістэма беларускамоўнай адукацыі — ад сядка да сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі, не забеспечаны правы беларускамоўнай часткі гарадскога насельніцтва ў сферы выхавання, навучання і нацыянальнай культуры.

Так, арткул 22 дазваляе ствараць дзіцячыя дашкольныя ўстановы ці асобныя групы, у якіх выхаванне вядзецца на мове нацыянальнай меншасці. Але ў сапраўдных башкі, якія хочучь выхоўваць сваіх дзяцей у беларускай групе, сустракаюць перашкоды, тое ж самае і з беларускамоўнымі класамі або школамі.

Руская мова выкарыстоўваецца ва ўсіх асноўных грамадскіх сферах. Што мо і даўня: паводле перапісу 1999 г., 80,2% беларусаў-гараджан адзначылі ў якасці роднай беларускую, у той жа час 77% іх у хатніх стасунках карыстаюцца рускай мовай, а колькасць тых, хто свабодна валодае беларускай, усюго 5% сярод гараджан. Беларусы адчуваюць сваю

Зварот у карпункт

ДЗВЕ КАМУНАЛЬНЫЯ ПРАЎДЫ

У віцебскі карпункт «Звязды» па дапамогу звярнуліся жыхары дома № 13, што па вуліцы Чэхава ў абласным цэнтры. Яны ўжо некалькі гадоў вядуць актывную барацьбу за вырашэнне праблемных пытанняў свайго агульнага месца пражывання. Пад неаднаразовымі пісьмовымі зваротамі да мясцовых уладаў ужо колькі разоў падпісваліся дзясяткі жыхароў дома. А кардынальных зменаў няма.

Як часта гэта бывае ў камунальных спрочках, у жыхароў старага дома адна праўда, а ў камунальнікаў — іншая. А можа «нешчаслівы» № 13 так улічвае на лёс дома, пабудаванага ў 1956 годзе? Толькі ў 2004 годзе тут з'явілася цэнтралізаванае гарачае водазабеспячэнне. Не без праблем. Пасля правядзення неабходных работ, якія ўключаюць жылльце, некалькі месяцаў гарачай вады не было. А газавыя колонкі, што падгравалі ваду, дэмантавалі. І гэта амаль што ў самым цэнтры горада. Дом знаходзіцца ў цісім раёне Віцебска, недалёка ад плошчы Леніна. Насупраць парк, музей паміці легендарнага партызанскага камандзіра Бацькі Мінска. З другога боку — басейн, які быў капітальна адрамантаваны.

Вось што мне расказалі старэйшы дома Людміла Іскібаева і Аля Панфілава. Апраду падкрэслілі, што іх дом мае адну вельмі важную асаблівасць — перакрыжжы ў ім драўляныя. Мо яшчэ і таму не хочучы камунальнікі брацца за капітальны рамонт, што праблем падчас яго правядзення можа быць значна больш, чым звычайна?

— Наш дом ужо пабудаваны ў 1956 годзе ў экстрэмным парадку, — расказваюць старэйшыя. — І ён самы першы з жылльчымі дамоў на вуліцы Чэхава. Тады ў Віцебск перабазіраваў полк транспартнай авіяцыі. Дом спецыяльна для ваенных і пабудавалі. Жыў тут і камандзір палка, Герой Савецкага Саюза Рыгор Багамаўз. У асноўны афіцеры жылі ў камунальных кватэрах. Першае пакаленне жыхароў — баявыя афіцеры, удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны. Ваенны таксама выконвалі інтэрнацыянальны абавязак у Венгрыі, Чэхаслававіі, Егіпце, Сірыі, Кубе, В'етнаме, Афганістане... Нікога асабліва не прасілі ў камунальных

структур. За свой кошт добраўпарадкавалі, рамантавалі кватэры. Мнялі старыя вокны, балканныя дзверы, падлогу, унутраныя сантэхнічныя камунікацыі. Прый гэтым своечасова аплачвалі камунальныя паслугі. Жыхары штогод прыводзілі суботнікі, падчас якіх чысцілі падвалы, двор, саджалі дрэвы, кусты, рабілі кветкавыя клумбы.

Пра праблемы дома пачуў многае. Напрыклад, працае дах. Дымаходы на даху, паводле слоў жыхароў, літаральна рассыпаюцца, абломкі цэглы падаюць уніз. Сцепаі дома на першы погляд моцныя. Але, аказваецца, раствор у кладцы з гадамі літаральна «чывертыся». Дом трэба «дэцэ» ў спецыяльную тэрміную шубу, — прасяць жыхары. У некаторых кватэрах падчас ацяпляльнага сезона халодна і вільготна. У многім і з-за таго, што трубы водазабеспячэння, пракладзеныя паміж кватэрамі, вырацавалі свой тэрмін. А іх чамусьці не мяняюць. І чаму прыходзяць прадстаўнікі з жылльва-эксплуатацыйнага ўпраўлення і правяраюць толькі тэмпературу, а ўзровень вільготнасці — не? — задаюць рэзоннае пытанне жыхары.

Мяне завалі ў пад'езд дома № 2, дзе, як растлумачылі, прычына каналізацыя. Яна ў доме старая. І перыядычна вады поўна ў падвале пад'езда. Жыхары скардзіліся на тое, што старая электраправадка ў кватэрах даўно не вытрымлівае нагрузак.

За свае сродкі яны ўжо арганізавалі касметычны рамонт у двух пад'ездах. Камунальнікі, як падкрэсліваюць жыхары, толькі выкалі работу. У чатырох пад'ездах такім жа чынам мянялі ўваходныя дзверы. Праблем у доме шмат, і каб усе іх пералічыць, не хопіць, напэўна, газетнай паласы. Ужо цяпля аператыўнай пералічыць ёсць у некаторых жыхароў.

Цікава, а як разгююць самі камунальнікі на просьбы жыхароў? Гэта ўжо другі погляд на праблему. У жылльва-рамонтным эксплуатацыйным трыесе Кастрычніцкага раёна Віцебска канстатуюць, што ў доме перыядычна праводзіцца так званы «падтрымліваючы» рамонт. У прыватнасці, у 2003-м праведзены рамонт 3-га пад'езда з долевым удзелам жыхароў, у

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

«НАШЫ ВОЛГІ АЛЯКСАНДРАЎНЫ...»

Так жахуць пра маладых медыкаў жыхары вёск Ціхаволі і Дабраволі Свіслацкага раёна. **Вольга ЖЫГЛЬЦОВА** (на здымку справа) загадвае дабравольскай амбулаторыяй, а **Вольга ГУЦ** — цахавольскім фельдшарска-акушарскім пунктам. Гэта суседнія населеныя пункты. Раз на тыдзень медыкам-цэзікам і цэзікам па-башку выпадае разам весці прыём хворых, праводзіць прафілактычныя мерапрыемствы.

«Гарачыя» лініі ўпраўлення аховы здароўя Міннаблвыканкама (017) 220 20 25

3 праблемай адносна будзьяжных сабак абыцалі разабрацца

З Мазыраў у рэдакцыю патэлефанавалі Міхаіл Мікалаевіч Грыц, які пражывае па вуліцы Гастэль. Гэта прыватны сектар, што прымяе да гарадскога мікрараёна. «Мясца ўжо, як мы, жыхары вуліцы Гастэль, Палескай, завулка Калектыўны, не можам вырашыць нашу праблему. Дачыцца яна будзьяжных сабак. Столькі іх развясло... Званілі спецыялістам па адловах, нешта нам абыцалі, але ў выніку казалі, што няма чым адстраляць тых сабак». У прычэпе Мазырскага райжылкамунгаза нам напачатку быццам бы пацвердзілі інфармацыю, што агучыў наш чытач і падлісчык, маўляў, сапраўды ёсць пэўныя праблемы з-за адсутнасці ў дадзены момант атруты. Аднак на чынальчых цаха санітарнай ачысці і добраўпарадкавання гэтага ж падпрямства Сяргея Фралову, у чые неспрадзяны абавязкі і ўваходзяць клопаты, звязаныя з будзьяжнымі жылётамі, абверг высіяжугануе. Ён некалькі разоў паўтарыў у тэлефоннай гутарцы, што «пакуль атрута ёсць».

— Напрыклад, учора мая брыгада працавала на той жа вуліцы Палескай. Было ўтылізавана 18 будзьяжных жылівін. Сёння хлопцы працуюць на станцыі «Мазырэ». Каб не было атруты, што б яны там рабілі? — кажаў Сяргей Пятровіч.

Магчыма, праблема некалькі ў іншым, чаму не было рэакцыі на званкі нашага чытача. Справа ў тым, як патлумачыў далей Сяргей Фралову, што работнікі па адлове будзьяжных жылівін могуць працаваць толькі па заўказе ЖЭУ або домакравіраўніцтва, якія, дарчы, падпрямству гэтаму працу і аплачваюць.

— Ад прыватнай асобы на прамаўню заяўку мы прыняць не можам. А раптам які чалавек, напрыклад, пасварыўся з суседзім і вырашыў яму адпомсціць, указаўшы нам на яго сабаку як на будзьяжную жылівіну? — заўважыў Сяргей Фралову. — Таму людзі грамадзянін у выпадку неабходнасці павінны першай справай звяртацца ў ЖЭУ ці домакравіраванне, каб там склапі на наш адрас заяўку. Домакравіраванні, дарчы, ёсць і ў прыватным сектары.

Тым не менш напрыканцы размовы чынальчых цаха санітарнай ачысці і добраўпарадкавання Мазырскага райжылкамунгаза занатаваў адрас і тэлефон нашага чытача і паабяцаў асабіста пад'ехаць да Міхаіла Мікалаевіча, каб больш дакладна разабрацца ў сітуацыі, што ўзнікла.

РАССЛАБІЎСЯ

Злавіць самагоншчыка за руку ў лесе амаль немагчыма. Чалавек кідае ўсё і знымае ў гушчары, але на гэты раз жыхары в. Дзівін Кобрынскага раёна не пашанцавала.

РАССЛАБІЎСЯ

Злавіць самагоншчыка за руку ў лесе амаль немагчыма. Чалавек кідае ўсё і знымае ў гушчары, але на гэты раз жыхары в. Дзівін Кобрынскага раёна не пашанцавала.

Калі на 50-гадовага мужчыну выйшлі мільянеры, ён паспеў ужо выгнаць 35 літраў гарэлкі і раслабляўся, хоць яшчэ трэба было перагнаць 2200 літраў брагі. Мін-завод знішчылі, а яго распадара затрымалі.

Калі на 50-гадовага мужчыну выйшлі мільянеры, ён паспеў ужо выгнаць 35 літраў гарэлкі і раслабляўся, хоць яшчэ трэба было перагнаць 2200 літраў брагі. Мін-завод знішчылі, а яго распадара затрымалі.

Сымон СВІТУНОВІЧ.

Ва ўсёй красе

Тым летам Пятро збіраўся на поўдзень, у санаторыі. Па-першае, вельмі стаўшыся быў, не здароўе, а па-другое — яму на пенсію хутка, тады ўжо дакладна нікуды не з'едзіць, не будзе за што.

Ва ўсёй красе

Тым летам Пятро збіраўся на поўдзень, у санаторыі. Па-першае, вельмі стаўшыся быў, не здароўе, а па-другое — яму на пенсію хутка, тады ўжо дакладна нікуды не з'едзіць, не будзе за што.

Збірацца пачаў ён загады: купіў новыя акулеры, капляшкі, а гарлоўнае — прыгожыя светлыя чаравічкі і шыкоўны касцюм. Прынёс іх дамоў, апрагнуўся, паглядзеў у люстэла і... толькі расстроіўся: не тое ўсё — не той твар, не тае фігура, а гэтак жа жывот... «Трэба з імі нешта зрабіць», — падумаў Пятро і сеў на дырэчкі.

Збірацца пачаў ён загады: купіў новыя акулеры, капляшкі, а гарлоўнае — прыгожыя светлыя чаравічкі і шыкоўны касцюм. Прынёс іх дамоў, апрагнуўся, паглядзеў у люстэла і... толькі расстроіўся: не тое ўсё — не той твар, не тае фігура, а гэтак жа жывот... «Трэба з імі нешта зрабіць», — падумаў Пятро і сеў на дырэчкі.

Два боты — пара!

Вёска, у якой жывуць героі гэтага гісторыі, невялікая — дамоў пад 50. Заселены яны ў асноўным старымі, маладзёйшымі ці не ўсё ў гарады пацягнуліся — там ёсць дзе працаваць, ёсць куды ісці. Тут — толькі крама ды маленская царкаўка. Тэлефоны, праўда, усюды. Заходжу неяк у краму — званок.

Два боты — пара!

Вёска, у якой жывуць героі гэтага гісторыі, невялікая — дамоў пад 50. Заселены яны ў асноўным старымі, маладзёйшымі ці не ўсё ў гарады пацягнуліся — там ёсць дзе працаваць, ёсць куды ісці. Тут — толькі крама ды маленская царкаўка. Тэлефоны, праўда, усюды. Заходжу неяк у краму — званок.

— Боты? Есць! Дзве пары, — паўтараюць, некаму крычыць прадавачка. — Табе 40-ы памер? Пакіну... Адна. А магла б і абедзве прашчыць. Замуж табе, баба, трэба. Што значыць «мужыкоў няма»? Заўтра ж знайдзю.

— Боты? Есць! Дзве пары, — паўтараюць, некаму крычыць прадавачка. — Табе 40-ы памер? Пакіну... Адна. А магла б і абедзве прашчыць. Замуж табе, баба, трэба. Што значыць «мужыкоў няма»? Заўтра ж знайдзю.

Толькі паклала трубку, рэч адзін мужчына ў краму заходзіць, удаецца.

Толькі паклала трубку, рэч адзін мужчына ў краму заходзіць, удаецца.

Дзе гэта ты звера бачыў?

— Дзе гэта ты звера бачыў? — азіралаца той.

Дзе гэта ты звера бачыў?

— Дзе гэта ты звера бачыў? — азіралаца той.

— Дзе гэта ты звера бачыў? — азіралаца той.

— Дзе гэта ты звера бачыў? — азіралаца той.

Упадковы эксперимент

Гэта было сёлета перад Калядамі. Забега я ў хлэбную краму, каб купіць што-кольвек на выхадны. Выбраў, рушыў да касы, заўважыў, што касіць у фартуку, вена ў дзвешці і венах. З ёй ішоў пантунчык, а тут... Ён жа ўме... Пятро (галюнае галантан так згодна кінуў маладзіцы, ступіў два крокі наперад і...)

Упадковы эксперимент

Гэта было сёлета перад Калядамі. Забега я ў хлэбную краму, каб купіць што-кольвек на выхадны. Выбраў, рушыў да касы, заўважыў, што касіць у фартуку, вена ў дзвешці і венах. З ёй ішоў пантунчык, а тут... Ён жа ўме... Пятро (галюнае галантан так згодна кінуў маладзіцы, ступіў два крокі наперад і...)

Выпадковы эксперимент

Гэта было сёлета перад Калядамі. Забега я ў хлэбную краму, каб купіць што-кольвек на выхадны. Выбраў, рушыў да касы, заўважыў, што касіць у фартуку, вена ў дзвешці і венах. З ёй ішоў пантунчык, а тут... Ён жа ўме... Пятро (галюнае галантан так згодна кінуў маладзіцы, ступіў два крокі наперад і...)

Выпадковы эксперимент

Гэта было сёлета перад Калядамі. Забега я ў хлэбную краму, каб купіць што-кольвек на выхадны. Выбраў, рушыў да касы, заўважыў, што касіць у фартуку, вена ў дзвешці і венах. З ёй ішоў пантунчык, а тут... Ён жа ўме... Пятро (галюнае галантан так згодна кінуў маладзіцы, ступіў два крокі наперад і...)

Багадзі на нерукомасці

На ёй і «спаліўся» 41-гадовы жыхар Салігорска, які займаўся падпрымальніцкай дзейнасцю незаконна.

Паводле звестак ўпраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС, у дачыненні да яго Салігорскім мікрабюроамі дзельцам ўпраўлення дэпартаменту фінансавых расследаванняў КДК па Мінскай вобласці ўзбуджана крымінальная справа. Як высветлілася, падпрымальны асоба на працягу паўтара года нажываўся на продажы нерукомасці, атрымаўшы даход ад незаконна дзейнасці ў памеры 80 мільёнаў рублёў.

Чого толькі не здаралася падчас маёй вучобы і працы ў школе (10+36-46 гадоў)! Урок нямецкай, напрыклад. Вучні чытаюць, перакладаюць у шпыткі тэкст.

Ігар ГРЫШЫН.

Калі доўга ісці...

Чого толькі не здаралася падчас маёй вучобы і працы ў школе (10+36-46 гадоў)! Урок нямецкай, напрыклад. Вучні чытаюць, перакладаюць у шпыткі тэкст.

Наша цудоўная лэдзі

Спяваць у шатландскай рэзідэнцыйнай каралеўскай оперы ў Эдынбургу — вялікі гонар, які мелі беларускія оперныя спявачкі Анастасія Масквіна і Аксана Волкава трохі больш за два гады таму. Аднак магчымаасць мець сольны канцэрт у Беларусі можна ганарыцца не менш — не шэраговая гэта падзея для салістаў Беларускай оперы. Але Анастасія Масквіна ведае, чым забавіць публіку 31 студзеня ў канцэртнай залы «Мінск»: ну нездарма ж яе канцэрт мае назву «Спяваю Каханне».

Пра што марыла Таццяна Ларына, геряйна оперы Чайкоўскага «Яўген Анегіні»? Што прыводзіла ў трапятанне чуліваю душу яшчэ адной геряіні Чайкоўскага Іаланты? Ды і, напэўна, сама артстка, якая выконвае іх партыі ў Беларускай оперы, ведае, што без гэтага пацужы не будзе жыцця ў спектаклі, натхняецца ім і само жыццё артыста. У тэатр Анастасія Масквіна прыйшла ў 2002-м годзе і дзякуючы натхненню, таленту і прафесійнасці звярнула на сябе ўвагу аматараў опернага мастацтва, а летась была ўзнагароджана медалём Францыска Скарыны. Выпусніцка Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі станаўляецца лаўрэатам міжнародных конкурсаў ва Украіне, Чэхіі, Славакіі. І нават мела гонар спяваць на сцэне Вялікага тэатра ў Маскве — на адкрыцці года культуры Беларусі ў Расіі ў 2004-м годзе яна спявала партыю Эмілі ў оперы «Хаваншчына».

Свае любімыя партыі з рускай і еўрапейскай опернай класікі Анастасія Масквіна будзе спяваць падчас сольнага канцэрта. Але будзе гукаць і больш папулярныя мелодыі з амерыканскіх опер і мюзіклаў, напрыклад, са знамітага Веберсбургскага «Фантома оперы» і «Маёй цудоўнай лэдзі» Лоу.

Наша цудоўная лэдзі на сцэне ў гэты вечар будзе не адна, дапамагачка ёй будзе салісты оперы Наталія Акіна, Эдуард Мартынок, Станіслаў Трыфанюк. Да опернай класікі дадаецца беларускае каларыт Міхал Лямончык, наш малады геній чымбалаў.

Ларыса ЦІМОШЫК.

На конкурс апавяданняў

ІСТОРЫЯ гэта пачала з глупства, пра якое і расказваць не варта, але калі ўжо пачаў... Ды і хто з вас, паважаныя чытачы, у дзяцінстве і юнацтве тым глупствам не займаўся? Не, я не пра гарадское глупства, сэнс якога — пакурыць у пад'ездзе ды клею паннохаць. Такое не адно дзесяцігоддзе працягваецца. Я пра глупства вясковых. А яе традыцыі на стагоддзі ў глыб вядуць цягнуцца.

Хто з вас, з'яўшыся куды, не ўцякаў з хаты, каб затым да поўначы цягацца па соннай вуліцы і знімаць брамы? Рабіць гэта можна было па-рознаму: памяншаць адно на адно з суседям, зацігнуць на комін або, прыхыпіўшы кінутою без догляду падоўку, скласці ўсе брамы, якія ўдалося зняць, і завезці за ваколіцу. Можна было...

У калядную ноч і не такое дапускалася. У астатнія дні (дакладней, ночы) жарты былі больш бясрыўнымі: напрыклад, высыпаць попелью або кастрыцай дарожку ад хлопца да дзяўчыны ці паліць вадзі на дзверы.

Улетку ж самы распушчаны глупствам было падвешанне на акно бульбіны — хай «балбоча» ў шыбу. Займаўся гэтым і маладзёў, і тыя, каму вечапра спаць не хочацца, а ранкам і гарматай не падняць.

Астэп ЛІПЕНЬ

БУЛЬБІНКА

Нічога новага і гэтае лета не прынесла — як сабраліся больш за тое, пайшлі бульбінку вешаць. У пераважнасці ўсе свае, вясковыя. Адыні толькі гарадскі — пестунок. А шчыз аднаго я нават не ведаю, да якой катэгорыі аднесці. Нарадзіўся ён тут і ў вясковай школе некалькі гадоў вучыўся. А затым у сталіцы памерла цяжка яго маці і кватэру ёй у спадчыну пакінула, куды яны ў хуткім часе і пераехалі. А чаму ё не пераехаў? І пераехаў бы, ды няма куды.

Пра што гэта ў? Ага, пра бульбінку. Падвесьці, значыць, бульбінку, ды не адрэзаў трапілі. Гаспадыня той хаты і так пацужым гумару не славилася, а тут мук п'яны дамоў прыцягнуўся, нічога па гаспадарцы зрабіць не даламог, а яшчэ і кукталёў надаваў. Злосіць — поўныя косці. А тут хтосьці ў акно стукне. Адыні раз выбегла, другі — нічога. Пацула дзіцячы смех, усё зразу мела і набрала «02». Не, не на мужа — на дзяцця скары падала.

І што б вы думалі? Прыехалі назаўтра ажно тое «япароў» на службовым «жыгуньку».

Магчыма, у райаддзеле і не адрэзавалі б на тую скарку, каб не трапіла яна на вочы палемніку той жанчыны, які толькі-толькі лейтэнанцкі пагоня на плечы пацяпіў. Як жа — сваякоў круядзіцьці! — і падгаварыў ён двух старэйшых калег правесці аперацыю па захоне небяспечных круядзіцьцяў, сам жа і кіраваў, і захопляваў значыцца.

— Калі будзеце маўчаць, мы будзем вымушаны прымяніць сілу і нават зброю!

Старэйшыя толькі пасміхаліся і нават прагаварыліся, што ў дзяцінстве таксама бульбінку вешалі, толькі ніхто ніколі яго не выкідаў. Дзеці ж моўчкі сталі, панура апусціўшы галовы, і ваўкавата пазіралі то адно на аднаго, то на правакоўнікаў, адыні з якіх, хаваючы ўсмішку за лістом, на якім быў спіс прызвічальных затрыманых, чацўаў:

— Так... Кузьмін... Будзеш цяпер Кузя.

Кузьмін — гэта той хлопчык, які нарадзіўся тут, а зараз жыве ў горадзе. Ад сказанага капітанам ён пачаў хапаць паветра і, разгублена заікаючыся, спытаў:

— Ады-к-к-культ в-вы ведаеце, што я К-кузя? Мяне так т-толькі ў М-мінску звалі.

— Хэй! — перахаліў ініцыялы кіраўнік аперацыі. — Арыенціроўка на цёбе з МУС прыйшла. Мы ўсё ведаем. А чаго не ведаем, дык заўтра даведземся ў райаддзеле, куды ты вымушаны будзеш разам з баскоўскім з'яўцай.

Баскоўскі гэтак паргэра не спужала, наваўляючы «аўтарытэт» Кузя хутэй за ўсё яе і не чуў, бо быў зусім збыты з панталку ўсёвяданнем нашай роднай мовы, раскарчаваннем сталічнай мяншці, якой зара, напэўна, і ты даражнік будыць, а гарадскі... Ох, ужо гэты гарадскі! Хіба яны філмары пра «мінтоў» не глядзяць?

— Да вы чё? — закрыў ён спалочна. — Вы знаеце, дзе мой родзіцель? Они в Гродно. Им некогда сейчас приехать. Они только осенью приедут, чтобы помочь бабушке картошку убрать.

— Калі не хочаш, каб бацькоў турбавалі, каліся, — узрадаваўся лейтэнант. — Хто быў? Хто завадатар? Прозвішчы!

Прозвішчы? Калі ласка! Усім пералічыць, нават тых, хто ў той час мірна спаў дома. І прозвішчы, і мяншкі. А змок з завадатарам замінка выйшла, бо боўдзіла гарадскі а вёс у поцемках добра разгледзець з прычыны адсутнасці акулераў, якія ён у Гродне пакінуў, каб «дзяроўня» імі не падвельвала.

Запалкаў гродзенскі роспачна на пацеху міліцынерам і ўсім затрыманым. Толькі лейтэнант ужо ўвайшоў у смак:

— Што ноні рэспусці? Ты мне на жаласць не дай! Давай да канца дагаворы! А не то зараз бранзалеты зачпалю! — і патрос нарукінікамі.

Ды тут прыбегла заявіцелька. На гэты раз угневаная тым, што і на ферме, дзе яна працуе, і суседзі ёй байкот аб'явілі і за космы пацяглі за ўчарашнюю мядоўку. Яна схпіла палемнічка за грудзі і так страснула, што калегі яго, не разабраўшыся, за бабур пахапаліся. Калі ж зразулі, што адбываецца, сталі адвярнуўшыся і душылі смех, а цяжка прыбрала:

— Зусім здурэў! Я ж скаргу падала, каб з дзецімі выхавачую работу правялі, а не нарукінікі чаплялі. Ты іх лепш на дзядзечку нацпапі бы, а то вунь не прасякне штодзенна. Так, я замальдавала на дзядзю. Але ж вусна, а не пісьмова! А слова да справы не прыйшеш! Я ведаю! Фільмы пра вас гляджу! Ану прэч адсюль, пікертон чортаў! І праваохініка паехалі.

Дзеці з палёгкай уздыхнулі. Толькі Кузьмін усё шпатаў, заікаючыся:

— Ады-д-дуль яны усё п-пра мяне в-ведваюць?

— Ды сукаючы, дурані! Яны цябе на понт бралі, — растлумачылі яму.

— І не хвалюйся, што зараз Кузем дражніць будыць. Быў ты Кнопікам — Кнопікам і застанешся. А на «аўтарытэты» або «законніка» не цягнеш, каб «мінтоў» не раскоўсі.

Зразуўмаў, яго трэба было б правучыць за доўгі язычок, але ён знік у той дзень з вёскі, заявіўшы бабулі, што «дзвервенская жызнь» яму надакучыла.

Туды яму і дарога...
Іўеўскі раён.

На маршрутках сталі ездзіць менш

У Мінску ў 2008 годзе перавозкі пасажыраў аўтамабільным транспартам індывідуальных падпрымальнікаў знізіліся на 80,7 працэнта ў параўнанні з 2007 годам і склалі 3,3 млн чалавек. Пра гэта паведамліў у Галоўным статыстычным упраўленні Мінска.

У той жа час у 2007 годзе ў сталіцы склаўся практычна адваротная сітуацыя, калі аб'ём перавозак сталічных маршрутак у параўнанні з 2006-м узрос на 88,5 працэнта. У снежні 2008 года ў адносінах да снежня 2007-га паслугам маршрутак скарысталася на 88 працэнтаў менш пасажыраў, а ў параўнанні з лістападам 2008-га — на 3,5 працэнта больш. У цэлым камунальны пасажыроўкі транспарт Мінска ў 2008 годзе перавёз 723,4 млн чалавек — на 2,1 працэнта менш, чым у 2007-м.

Радзей мічане летась карысталіся аўтобусамі і метро, перавозкі якіх знізіліся адпаведна на 0,1 працэнта (перавезена 254,3 млн чалавек) і 6,8 працэнта (244,2 млн). У той жа час на 1 працэнт павялічыўся аб'ём перавозак электрычным транспартам — тралейбусам і трамваем аддалі перавагу 224,9 млн чалавек.

Кар. БЕЛТА.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

Авенаў чакае цікавая прапанова, а Скарпіёна дзядзёцка сур'ёзна прапрацаваць

У АВЕН. У панядзелак адпачніце ад мітусні і клопатаў. У гэты дзень не шкадуць часу на асабісты задавальненні. Ваза сур'ёзнае і добраслуменнае стаўленне да працы не можа застацца без увагі. У аўтарак можаце атрымаць вельмі цікавую прапаноу, якая цалкам здольная — калі вы яе прыміце, вядома, — узвесіць вас у вахч нававольных людзей.

У ЦЯЦЕЦЕ. Дзядзёцка выбіраць: вырашаць праблему, выкарыстоўваючы апошнія сілы, ці спыніць усе справы і пачакаць пакуль складанасці не закончацца самі па сабе. Будзе неабходна адчуць сваю незалежнасць. Магчыма, надыйшоў час змяніць светаадчуванне і бязлітася выкінуць састаралыя погляды і прычыпы з вашага жыцця.

У БЛІЗНІАТЫ. Не варта нікому расказаць пра свае планы — асабліва гэта датычыцца калег і дзелавых партнёраў. Непрыемных прамашак дапамога пазбегнуць унутры галас, калі яго свечна-сцова пацучь. Спрыяльны перыяд, каб раслапціцца са старымі даўга-які а фінансавага, так і маральна-этычнага кітапту.

У РАК. Калі адчуваеце сябе лідарам — гэта, зразумела, унутрана цешыць ваша самолюбства. На працы гэтыя праявы абсалютна натуральныя, а дома лепш быць больш цярплівым і дачыненні да блізкіх людзей. У панядзелак варта заручыцца падтрымкай аднадумцаў, а ўжо потым пачынаць расшчыра дзясні.

У ЛЕУ. На пачатку і ў канцы тыдня могуць узнікнуць напружаныя сітуацыі, таму праўняўліце разумную асцярожнасць. З'явіцца магчымае вырашчыць праблему, якая раздражыла, але для правільнага завяршэння справы неабходна скажцэнтравацца, цярпліва і паслядоўна пераадольваючы перашкоды.

У ДЗЕВА. Жаданні і рэальныя дзясні могуць сур'ёзна супярэчыць адно аднаму. Можна падацца, што нававольныя вы выкарыстоўваеце, нічога не даючы звысця. Хутэй за ўсё, гэта не зусім так, таму не варта ўголас выказвацца з гэтай нагоды. Дзядзёцка ўдзячымі самолюбства і падпарадкавацца тым, хто стаць вышэй за вас.

У ШАЛІ. Усе вашы ідэі, якія будзе выкладзены пісьмова, будуць прынятыя з удзячнасцю і захапленнем, у той час як ваша зольнасць выказвацца вусна можа апынуцца не на вышні. Варта сур'ёзна задумацца над выгаднай прапаноу: вам могуць даць магчымае атрымаць новую высокапалатную работу — ці які-небудзь іншы, не менш каштоўны шанец.

У СКАРПІЕН. Дзядзёцка паглыбіцца ў работу — менавіта ад яе будзь залежаць вашы поспехі. Самае галоўнае — пазбегнуць непатрабнай мітусні і залішняй актыўнасці. Пастарайцеся кантраляваць свае эмоцыі, бо вас можа адольць гарачлівасць ці нават агрэсія. Неабходна сур'ёзна заняцца хатнімі праблемамі. І прысвятце больш часу дзясні.

У СТРАЛЕЦ. Тыдзень абядае быць дынамічным і напружаным. Дзядзёцка разбірацца з неадкладнымі праблемамі, магчыма прамерная загружанасць на працы. У сырэдзіне тыдня, да ўсяго іншага, могуць наваліцца праблемы з мінулага, без вырашэння якіх вы не можаце прасунуцца наперад. Спартэрацца тытанічныя намаганні, каб працываць.

У КАЗЬРОГ. Неабходна правесць дыпламатычныя і ўмінене прадбачыць набліжаны будучыні — асабліва ў дачыненні да кляў-гаў. Адыні ў той жа час не забудзьцеся пра настойлівасць пры абароне сваіх інтарсаў. Самы час пачынаць новыя справы, якія будуць вельмі паспяховымі. Не ўзавяўляйце на свае плечы лішні цяжар.

У ВАДАЛЕЙ. Можна ўрачыць багацце новых думак, ідэй і ініцыяў, якія будуць протэ ятэро рокам вельмі. Немалую ролю ў іх з'яўленні могуць адыграць сябры, заразійчы сваім прыкладам — прычым самі яны аддучуць у цень. У такой сітуацыі варта ўключыць інтуіцыю і разважнасць, каб не трапіць у непрыемнасці.

У РЫБЫ. Не саромейцеся ўспомніць пра карысныя сувязі, калі тая-які ў вас ёсць. Зараз у справах вельмі нялішнім будзе заступніцтва. Не разлівайце толькі на свае сілы — звяртаўцеся да аўтарытэт-ных людзей па падтрымку. У другой палове тыдня зрушчацца з месца справы, якімі вам даўно хацелася заняцца, але ўсё не хапала часу.

Аляксандра ГЕРАСІМЕНЯ:

«Я Ж НЕ ТАКАЯ ўЖО СТРАШНАЯ, ПРАўДА?.. НАВОШТА МНЕ ТАКІ СЦІПЛЫ ХЛОПЕЦ, ЯКІ САРОМЕЕЦЦА НАВАТ ПАДЫСЦІ?»

За антыкрызіснымі прапаноуамі карэспандэнт «Звязды» звярнуўся да «залатой рыбкі» беларускага плавання

Вясёлюю і жыццярадасною дзяўчыну Сашу Герасіменю ўжо даволі даўно журналісты і бальельшчыкі называюць «залатую» рыбкаю, але, на здзіўленне, пакуль што ніхто да яе не прыходзіў са сваімі жаданнямі. «Я яшчэ не ўвайшла ў гэтую ролю», — смеяцца Саша. — «У мяне зараз усё думкі пра вучобу».

Сустрэліся мы неспадзявана ў кнігарні, дзе Саша шукала падручнік па «Тэорыі і метадалогіі фізічнай культуры». Пра жаданні не скажу — кажучы, тады не здзеясніацца. А вёс зместам нашай размовы магу падзяліцца.

— Ты некалі расказвала, што не можааш доўга заседжвацца за падручнікамі...
— А давялося! У мяне выдаўся тыдзень, за які трэба было ўсё здаць. І кожны дзень праходзіў, як у фільме «Дзень сурка» — пад'ём, на трэніроўку ў басейн, потым на лекцыі і семінары ў інстытут, а пасля ўсёго да глыбокай ночы «карпець» над канспектамі і падручнікамі...

... Па спецыяльнасці я пасля заканчэння свайго ВНУ буду трэнарам па плаванні, дарэчы як і мая мама. Адынак было б вельмі добра ўжо зараз вызначыцца, чым усё ж займацца пасля сыходу са спорту. Пакуль што я вельмі рада, што сесія скончылася. Наперадзе толькі дзяржаўныя іспыты ў сакавіку.

— Не скарэць, што многія прадметы потым ніколі не спатрэбяцца ў жыцці, так?
— Натуральна. Тое, што спатрэбіцца, я і так угадаю. А ўсё астатняе... Ну навошта мне сёння тая-кая прадметы, як «Ахова працы» ці «Энергазабярэжнасць»? Я што, буду вылічваць, якой ташчыні мне спатрэбіцца сідны і хачі і якія адпаведна трэба ставіць вокны? Вёс калі неабходнасць з'явіцца, тады і трэба будзе выведваць такую інфармацыю.

— Можаш сама сябе ўявіць трэнарам?
— Зразумела, магу. Гэта будзе жорстка, патрабавальны трэнар. У мяне б да канца «дажылі» толькі тыя, хто спрадуўды вельмі жадны быў займацца плаваннем. Тады і не нарта мне хочацца станаўцца трэнарам — магу камусьці не даць яго шанца. Па жыцці не цярылю абы-якавага стаўлення чалавека да таго, чым ён займаецца. І гаворка неабавязкова пра спорт. Напрыклад, калі настуніў дронна робіць сваю справу, я на месцы дырэктара проста яго выгнала б.

— Тады працаваць не будзе каму...
— Лепей няхай ніхто не працуе, чым на нейкай пасадзе будзе чалавек, які абыякава ставіцца да

свайей справы. Ну які сэнс трымаць трэнара, калі ён ніколі не падыме спартсмена на высокі ўзровень? Чалавек можа проста хадзіць у басейн і плаваць пад кіраўніцтвам інструктара.

— Да свайго маладога чалавека ў цябе, пэўна, таксама высокія патрабаванні?
— Безумоўна. Я не проста з каросы патрабую

— і мяне ж і да сабе дастаткова высокія патрабаванні.

— І якія поспехі?
— Адынаваочы маладога чалавека, звяртаеш увагу на розныя параметры. Вёс ён можа быць добрым, адвадваным, добразвучліва ставіцца да іншых людзей, але — дурнею. І што ж ты з дурнем рабіць будзеш? Падобная сітуацыя і з сябрамі. Табе падабаецца нейкі чалавек, і ты спрабуеш з ім, нягледзячы на яго асабістыя загані.

Іздалыны жа людзей не бывае.

— У цябе тым часам ёсць бясспрэчны плас... Кажучы, гатуеш дужа смачна...
— Гатую добра, але рэдка. На жаль, няма магчымасці гатаваць кожны дзень. Таму рабіць гэта часцей даводзіцца майё маці. Жыву я па-ранейшаму з бацькамі. Хаця, спадзяюся, у найбліжэйшы год ці два ўласная жылля плошча у мяне з'явіцца.

— Як казаў адзін мой знаёмы, гэта вельмі практычна — закахацца ў пекную дзяўчыну з машынай і кватэрай. Не байсяць, што твай Рамаза «павядзёцца» на твае каштоўнасці?
— Мне ўжо сяброўка прапаноува ла ажаніцца з ёю, калі кватэру пабудую! Хаця, кажучы сур'ёзна, такога можа адбывацца, толькі калі поўнаасо расчаруваць у мужчынах.

— Не скажу, што замежная мова ў мяне дронная, але слабавата. Калі доўга не размаўляеш на замежнай мове, пачынаеш забываць яе. Памятаю, быў выпадак на падобным банкце, калі пазнаёмілася з іспанцам. Я праз слова зараіў у свой слоўнік, а ён — у свой ноўтбук. Так і пагутарылі.

— І як табе інашэманна хлопцы?

ж не такая ўжо страшная, праўда? А то, бывала, перадавалі нешта праз май сяброва. Навошта мне такі сціплы хлопцы, які саромеецца нават падысці?

— А ты сама знаёмішся з хлопцамі?
— Здраваецца. Часцей за ўсё ў агульнай кампаніі. Хаця ў вялікай кампаніі можааш забяцца на ім сурозмоўцы адрозу пасля знаёмства, асабліва калі знаёмішся з усімі адрозу. Тады даводзіцца размаўляць і чакаць, пакуль маладога чалавека хтосьці пакліка.

— На танцы не ходзіш?
— Вельмі рэдка. І то часцічак са свайей кампаніяй. У нас пасля міжнародных стартаў здараюцца банкеты. А банкет — гэта тая ж сама дэдыкатка і нічога больш.

— Нярэко вёс спіртнога?
— Спіртное вёс для ўсіх ахвотных. Хочаш — купіць, не хочаш — не. У запрашальны білет можа ўваходзіць купон на адзін катэірыль, напрыклад. Справа не ў гэтым. На такіх банкетах можна пазнаёміцца з любым вяснім калегам, з якім вы ступаеш на працу многіх гадоў.

Але адрозу ўнікае моўны бар'ер.

— Няўжо ў цябе праблемы з англійскай моваю?
— Не скажу, што замежная мова ў мяне дронная, але слабавата. Калі доўга не размаўляеш на замежнай мове, пачынаеш забываць яе. Памятаю, быў выпадак на падобным банкце, калі пазнаёмілася з іспанцам. Я праз слова зараіў у свой слоўнік, а ён — у свой ноўтбук. Так і пагутарылі.

— І як табе інашэманна хлопцы?

Ды што тут казаць, яны бяцца да мяне нават протэ падысці. Я

было пастаноўлена пабудаваш ў Гарадку рымскае храм, мяркую, не толькі для маліты, для змагання таксама — і з праслаўлення, і з тым жа (каб барані божа суды не дайшло!) евангелічна-рэфармацкім вучненнем.

З паперы княндза Якуба Гарбачэвіча, якому ён падаў у 1843 годзе ў канцылярню мінскага губернатара, пра тры падзеі даведваемся, што князь Ян Альбрэхт Радзівіл у 1624 годзе... «пожертвовав фундуш для основания римско-католического давид-городоцкяго прихода и костела... постройку... по окончании жизни князя... предоставлена была его наследнику. Воевода троцкий... Христофор Радзивилов в 1649 году построил... приходской костел под названием

Фрагмент царкоўнага паіра з памятным подпісам ад майстра Рамана ІЮУКО і яго жонкі Маланні ў 1865 годзе.

каштарысі і табліцу вылічэнняў, і праз месяц, а менавіта 29 лютага, будаўнічае аддзяленне Губернскага Праўлення ўхваляла праект і падало яго ў канцылярню губернатара на подпіс.

Справа рухалася, аднак жа марудна, маліцца ж касцёлным людзям не было дзе, таму магліўска архіёскуп дзавольні княндзу Гумніцкаму зрабіць у прыватным доме (у тым самым — першым у Давід-Гарадку, пра што і паведамляў губернатару 9 жніўня 1902 года.

Што да камітэта, то працаваў ён дронна, не здолёў упардакваць фінансы, і гэта яго віна, а не царскай улады, што каменны касцёл у Гарадку так і не зляпілі, прынамсі, да пачатку вайны 1914 года.

А пакуль варшаўскай задумы, гэта меўся быць высокі і прыгожы будынак у неагатычным стылі, з рызніцай і капіліцай усярэдзіне, а таксама ж з двума дадатковымі бакавымі ўваходамі; яго планавалі залажыць на пляцы паміж Лучнікоўскай вуліцай і Сасоўскім кутом...

На гэтым месцы (як ужо згадвалася ў нашым нарысе) касцёл усё ж такі змуравалі ў 30-ыя гады 20 стагоддзя, але паводле іншага архітэктурнага праекта...

Сваім цэрквам гарадчкі дарылі іконы — і сабіста, і грамадой, асабліва пасля эпідэміі, пакараў і нараджэнняў.

У 1899 годзе з прычыны з'яўлення на свет сына Васіля

СКАНВОРД + СУДОКУ Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

Сканворд і судоку з загадкамі і адказаў. Сканворд з 15 пунктаў, судоку 9x9.

СУДОКУ. У квадраце з 9 на 9 клетак трэба размясціць лічбы ад 1 да 9 уключаючы такія чыны, каб у кожным гарызантальным радку, кожным вертыкальным слупку, а таксама ў кожным малым квадраце 3 на 3 клеткі, абмежаваным тэстай лініяй, кожная лічба сустракалася толькі адзін раз, без паўтораў.

ПАРАДА ПАЧАТОКЦАМ. Спачатку паглядзеце на рады, слупкі і блокі 3x3 з найбольш запоўненымі квадраці. Лягчайшыя там, дзе выбар лічбаў меншы.

31 студзеня. Дзесяць дат. 1919 год — Маркам Шагалам заснавана Віцебская мастацкая школа. 1044 год — у Полацку пачалося будаўніцтва першага хрысціянскага храма — Сафійскага сабора.

Цытата дня: «Яшчэ ніхто не дасягнуў велічы дзякуючы перайманню». Сэмюэл Джонсан (1709—1784), англійскі пісьменнік.

РАНИЦА. Раніца — прамежак часу ад узыходу сонца і да поўдня, час з 6 і да 9 гадзін (у летні перыяд — з 4 да 9 гадзін). Абуджэнне чалавека ад сну праходзіць сіхронна актывізацыі прыродных працэсаў.

Жэлацін: шмат бялку без халестэрыну. Амаль ніводнае свята не абходзіцца без халестэру ці залінога. Аказваецца, гэтыя стравы не толькі смачныя, сытныя, але і карысныя.

Усміхнёмся! Ты самас «не хачу» не палюе Камасутры перакрэсліла... Вячэрні офіс: — Ну як, надрукавалася? — Прынтэр паперу зажаваў. — Мярэзнік, не нагадвай пра ежу!

Надліс на машыне: «Машына застрахавана, закардыяграф, заміраная». — Шэрая неурядлівая глеба з 5 літар? — Бетон.

Замор'е

СТУЖНІЦЕ ЯГО РЫБАЙ, або Каму дапамогуць мазгі з распродажу

Кажуць, свет не без добрых людзей, але іх нешта не вельмі і відаць, а вось, мякка кажучы, дзівакоў апошнім часам становіцца ўсё больш. Такое уражанне, што ў многіх аматараў самавызначэння зашмат лішняга часу, або зусім няма жадання зрабіць нешта карыснае ў гэтым жыцці для сябе асабіста або грамадства ўвогуле.

ПАТЛУМАЧЦЕ НА ПАЛЬЦАХ, ЯК ПРАЦУЕ МЯСАРУБКА! Калі рэвалвер 38 калібру даў асечку падчас рабавання ў Лонг Бич, Каліфорнія, рабаўнік Джэймс Эліат зрабіў нешта, што не можа не выклікаць здзіўлення: ён утаропіўся паглядзець у ствол і паспрабаваў насунуць спуск яшчэ раз.

Удзельнікі пахавання Ганны Бацькі ў Майншы ў Румыніі, былі крыху збянтэжаныя тым, што яна нечакана выскачыла з дамавіны, калі яе неслі на могілкі. Перш чым хто-небудзь змог зразаваць жанчыну накіравалася да найбліжэйшай дарогі, дзе і была збітая на смерць легкавой машынай.

У СЕТЦЫ УЖО МІЛЬЯРД Колькасць карыстальнікаў інтэрнэту ва ўсім свеце дасягнула мільярда чалавек

Стан сусветнай інтэрнэт-аўдыторыі стаў прадметам вывучэння даследчай кампаніі comScore ў снежні 2008 года. Пры падліку прымаліся да ўвагі карыстальнікі ад 15 гадоў і старэйшыя, якія выхадзяць у глабальную сетку з хатніх або працоўных камп'ютараў.

Падлічыўшы атрыманыя вынікі, эксперты выйшлі на лічбу ў 1007 мільянаў карыстальнікаў за месяц. Самая шматлікая іх частка прыйшла на Азіяцка-Ціхаакіянскія рэгіёны. Менавіта там пражывае 41% ад агульнай колькасці інтэрнэтчыкаў.

Калектыў настаўнікаў і вучняў Аталезскай сярэдняй школы Стаўбцоўскага раёна запрашае былых выпускнікоў на свята, прысвечанае 140-годдзю школы, якое адбудзецца 7 лютага 2009 г. у 13 гадзін.

мочы рэвалвера, выкарыстаў паўаўтаматычны пісталет. Відэаочна, ён не ведаў, што ў паўаўтаматычнай зброі адзін патрон заўсёды дастаны.

Тахаская турма забрала ў асуджаных на смерць права апошняй цыгарэты, матывуючы сваё рашэнне, што «гэта шкодна для іх здароўя».

Амерыканскі падлетак трапіў у шпіталь з сур'ёзнай траўмай галавы, атрыманай ад удару... цягніком. Адказваючы на пытанне аб тым, як гэта здарылася, хлопцек сказаў, што ён проста спрабаваў даведацца, наколькі блізка яго галава можа быць ад цягніка, які рухаецца, перш чым ён атрымае удар.

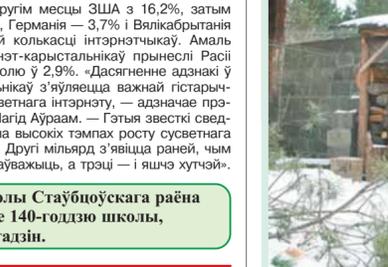
КПЦІЦЕ... МАЭПЫ ЖОНКІ! За 5000 долараў быў прададзены інтэрнэт-аўкцыён акурар цыгарэт, выкуранай у апошнія секунды перад тым, як у Новай Зеландыі ўступіла ў сілу забарона на курэнне ў грамадскіх месцах.

За 530 долараў прададлі на eBay слончак з паветрам, якім нібыта дыхал Брод Піт і Анджэліна Джэйл. Як сцвярджалася ў анатацыі, паветра было сабранна на прэм'еры фільма «Містар і Місіс Сміт» у Каліфорніі.

Гэтая кампанія купіла станочны тэст на цяжарнасць, нібыта пакінуты Брытні Спір у ваннай пакоі гасцінчнага нумара.

СЕННЯ Месяц Першая квадра. Месяц у сузор'і Авена.

Табліца з данымі па тэмпературах у Мінску, Віцебску, Магілёве, Гомелі, Брэсце, Гродна.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

Свая дошка. У прыгатаванні ежы дробязь не бывае. Важна не толькі што мы рэжам, чым рэжам, але нават — на чым. Купіць сёння апрацоўку дошку не праблема.

ЛІДЗІРУЕ ДРАЎІННА. Якому матэрыялу аддае перавагу? Пластык гігіенны, шкло дэкаратыўнае, аднак усё-такі больш за ўсё гаспадыням даступныя натуральныя драўніны.

ВЫСОКІЯ ТЭХНОЛОГІ. Экзатычныя дошкі з каменю, шкла і керамікі. А наядуна з'явіліся дошкі, якія складаюцца з мноства тонкіх слаёў поліаміду.

Паратунак ад насмарку. Насмарк вымывае, перашкаджае дыхаць, літаральна водзіць нас за нос. Спраўдзіцца з ім дапамогуць кроплі, аднак яны часта выклікаюць привыкненне, што вельмі шкодна для арганізма.

Інфарм-укол. Псіхічны стан можна пралічыць. Псіхічны стан чалавека можна «пралічыць» з дапамогай шкалы, на якой не распрацоўшчыкі «зафіксавалі» шэраг значных падзей, перажытых канкрэтнай асобай за пэўны прамежак часу.

Спаць днём дзеля... сэрца? Сон па абедзе карысны не толькі для мозгу і нервовай сістэмы, але і для работчых сэрца. Даследаванні вучоных Афінскай медычнай школы ў партнёрстве з Гарвардскай школай грамадскага здароўя ахапілі звыш 20 тысяч чалавек у розных дзесяціх — трацінах — ніколі. Вынікі назірання за гэтымі людзьмі на працягу шасці гадоў паказалі: разгледзіце сон па абедзе дзесьці ад 40 працэнтаў зніжае верагоднасць смяротнасці ад праблем з сэрцам.

БЕЗ РЕЦЭПТА. Паратунак ад насмарку. Насмарк вымывае, перашкаджае дыхаць, літаральна водзіць нас за нос. Спраўдзіцца з ім дапамогуць кроплі, аднак яны часта выклікаюць привыкненне, што вельмі шкодна для арганізма.

Спаць днём дзеля... сэрца? Сон па абедзе карысны не толькі для мозгу і нервовай сістэмы, але і для работчых сэрца. Даследаванні вучоных Афінскай медычнай школы ў партнёрстве з Гарвардскай школай грамадскага здароўя ахапілі звыш 20 тысяч чалавек у розных дзесяціх — трацінах — ніколі. Вынікі назірання за гэтымі людзьмі на працягу шасці гадоў паказалі: разгледзіце сон па абедзе дзесьці ад 40 працэнтаў зніжае верагоднасць смяротнасці ад праблем з сэрцам.

Святлана БАРЫСЕНКА.

слоў прадаўца, цела невядомай марской пачвары было знойдзена на адным з бязлюдных пляжаў. Лот быў прададзены за 1550 долараў. Потым высветлілася, што гэта быў толькі макет міфічнай істоты, зроблены адным мастаком для спецыяльнай выставы, карцейкай кажуць, звычайная чарговая містыфікацыя.

За грошы можна даць сваё імя персанажу новай кнігі. Стывен Кінг, напрыклад, прадаў імяны персанажаў апавесці «Мабільны». У апавесці дзейнічаюць зомбі, якія працягваюць адзін спецыяльнага тэлефона, ад таго ж, руйнуе чалавечы мозг.

24-гадовае жыхар Лондана Бен Філмар выставіў на аўкцыёне eBay права пабыць яго па твары мокрай рыбай. Выгляд і памер рыбы пакінулі на меркаванне пакупніка.

А вось сёбе-тое больш экзатычнае: муж вывучыў на гандаль мазгі сваёй жонкі. У апісанні лота Кевіна Дзіоляжэ ўказвае, што прапанаваныя мазгі абсалютна новыя і раней ніколі не выкарыстоўваліся.

Гарэф Мэлхам, аспірант па гісторыі Ньюкаслаўскага ўніверсітэта, выставіў на аўкцыёне сваю душу. Гандаль быў адкрыты на пляцы дзесьці долараў і далей за гэта не прасунуўся.

На тым аўкцыёне eBay быў прададзены мазгі труп русалкі. Са

рыстальніку глабальнай сеткі. Паказчыкі па краінах свету размеркаваліся наступным чынам: Кітай заняў першае месца са 180 мільянамі чалавек і 18%, на другім месцы ЗША з 16,2%, затым ідуць Японія — 6%, Германія — 3,7% і Вялікабрытанія — 3,6% сусветнай колькасці інтэрнэтчыкаў.

НАДВОР'Е на зімку. Геамагнітныя ўзрушэнні.

Табліца з данымі па тэмпературах у Варшавы, Мінску, Масквы, Гомелі, Брэсце, Гродна.

Інфарм-укол. Псіхічны стан можна пралічыць. Псіхічны стан чалавека можна «пралічыць» з дапамогай шкалы, на якой не распрацоўшчыкі «зафіксавалі» шэраг значных падзей, перажытых канкрэтнай асобай за пэўны прамежак часу.

Спаць днём дзеля... сэрца? Сон па абедзе карысны не толькі для мозгу і нервовай сістэмы, але і для работчых сэрца. Даследаванні вучоных Афінскай медычнай школы ў партнёрстве з Гарвардскай школай грамадскага здароўя ахапілі звыш 20 тысяч чалавек у розных дзесяціх — трацінах — ніколі. Вынікі назірання за гэтымі людзьмі на працягу шасці гадоў паказалі: разгледзіце сон па абедзе дзесьці ад 40 працэнтаў зніжае верагоднасць смяротнасці ад праблем з сэрцам.

БЕЗ РЕЦЭПТА. Паратунак ад насмарку. Насмарк вымывае, перашкаджае дыхаць, літаральна водзіць нас за нос. Спраўдзіцца з ім дапамогуць кроплі, аднак яны часта выклікаюць привыкненне, што вельмі шкодна для арганізма.

Спаць днём дзеля... сэрца? Сон па абедзе карысны не толькі для мозгу і нервовай сістэмы, але і для работчых сэрца. Даследаванні вучоных Афінскай медычнай школы ў партнёрстве з Гарвардскай школай грамадскага здароўя ахапілі звыш 20 тысяч чалавек у розных дзесяціх — трацінах — ніколі. Вынікі назірання за гэтымі людзьмі на працягу шасці гадоў паказалі: разгледзіце сон па абедзе дзесьці ад 40 працэнтаў зніжае верагоднасць смяротнасці ад праблем з сэрцам.

Святлана БАРЫСЕНКА.